

Leefwereldbevraging digitale leefwereld

*Kenniscentrum Kinderrechten & Arteveldehogeschool
in opdracht van de Vlaamse Jeugdraad (2025)*

1. Inleiding

De digitale wereld brengt zowel kansen als uitdagingen met zich mee. Sociale media geven kinderen en jongeren de mogelijkheid om zich te informeren, te groeperen, hun identiteit te vormen en zo veel meer¹. De digitale wereld kan ook kansen bieden voor kinderen en jongeren in specifieke situaties. Zo blijkt uit onderzoek uit de coronapandemie dat gezondheidszorg op afstand toegankelijker is voor personen met autisme². Toch brengt de digitale wereld ook heel wat uitdagingen met zich mee. Zo krijgen kinderen en jongeren te maken met cyberpesten. Volgens het Kinderrechtencommissariaat vindt cyberpesten vaak haar aanleiding op plekken waar kinderen en jongeren elkaar al fysiek ontmoeten, zoals op school of in de jeugdbeweging³. Cyberpesten kan het mentaal welzijn van kinderen en jongeren onder druk zetten⁴. De digitale wereld is niet voor iedereen even toegankelijk. Hoe vaker fundamentele diensten (zoals onderwijs of gezondheidszorg) gekoppeld worden aan toegang tot de digitale wereld, hoe moeilijker het is voor kinderen en jongeren in kwetsbare situaties om hun rechten te blijven realiseren. Dat heet de digitale kloof⁵. De digitale wereld brengt nog andere specifieke uitdagingen met zich mee, zoals digitale kinderarbeid (kidfluencers) of de commercialisering van spel.

De kansen en uitdagingen zijn niet uniek aan de digitale leefwereld. Ze bestonden, op een meer algemeen niveau, ook al voordat de digitale leefwereld er zo'n grote invloed op had. Denk maar aan het probleem van nepnieuws en desinformatie. In 1999, omwille van de tiende verjaardag van het Kinderrechtenverdrag, bogen kinderrechtenadvocaten zich over complexe relatie tussen kinderrechten en de (massa)media. Zij stelden de 'Oslo Challenge' op, een lijst uitdagingen die ook vandaag nog steeds relevant is om kinderen en jongeren te beschermen tegen desinformatie. 25 jaar na deze Oslo Challenge is het probleem van nepnieuws en desinformatie enorm toegenomen⁶.

Het is belangrijk om zowel de kansen als de uitdagingen die de digitale wereld met zich meebrengt in rekening te houden. Zo gaan er verschillende stemmen op om kinderen en jongeren geen of beperkte toegang te verlenen tot sociale media⁷. Het verbieden van toegang tot de digitale wereld verbetert niet inherent de veiligheid, maar kan kinderen en jongeren juist eerder duwen in de richting van ongereguleerde, minder beschermende ruimtes⁸. Mensenrechten en kinderrechten moeten centraal staan, met aandacht voor bescherming en inclusie. De digitale leefwereld van kinderen en jongeren vormt geen aparte wereld met eigen

¹ Kinderrechtencommissariaat (2023). *Standpunt: Onlinetijd voor kinderen en jongeren*. Geraadpleegd op 25 juni 2025, van https://www.kinderrechten.be/sites/default/files/2023-09/Standpunt_2023_2024_01_Onlinetijd%20s.pdf

² Kenniscentrum Kinderrechten (KeKi) (2021). *Wat is de impact van de coronamaatregelen op kinderen, jongeren en jongvolwassenen*. Geraadpleegd op 25 juni 2025, van <https://keki.be/nl/publicaties/wat-is-de-impact-van-de-coronamaatregelen-op-kinderen-jongeren-en-jongvolwassenen>

³ Idem voetnoot 1

⁴ Idem voetnoot 1

⁵ Mediawijs (z.j.). *Digitale inclusie*. Geraadpleegd op 25 juni 2025, van <https://www.mediawijs.be/nl/dossiers/digitale-inclusie>

⁶ Kenniscentrum Kinderrechten (KeKi) (2024). *Desinformatie en kinderrechten*. Geraadpleegd op 25 juni 2025, van <https://keki.be/nl/kennis/desinformatie-en-kinderrechten>

⁷ Zie bijvoorbeeld:

Ann Willems (2024). *Instagram geeft ouders van tieners meer controle*. Geraadpleegd op 25 juni 2025, van [https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2024/09/17/instagram-geeft-ouders-van-tieners-meer-controle/#:~:text=Bepaalde%20gevoelige%20inhoud%20\(bijvoorbeeld%20vechtende,deze%20instellingen%20zelf%20we%20uitschakelen](https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2024/09/17/instagram-geeft-ouders-van-tieners-meer-controle/#:~:text=Bepaalde%20gevoelige%20inhoud%20(bijvoorbeeld%20vechtende,deze%20instellingen%20zelf%20we%20uitschakelen)

Het Laatste Nieuws (2024). *Vooruit wil social media-verbod voor kinderen, N-VA duwt op de rem: 'Ouders voeden kinderen op, niet de overheid'*. Geraadpleegd op 25 juni 2025, van <https://www.hln.be/binnenland/vooruit-wil-social-media-verbod-voor-kinderen-n-va-duwt-op-de-rem-ouders-voeden-kinderen-op-niet-de-overheid~ad20a8f3/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>

⁸ LSE Department of Media and Communications (z.j.). *EU Kids Online: Bans*. Geraadpleegd op 25 juni 2025, van <https://www.lse.ac.uk/media-and-communications/research/research-projects/eu-kids-online/bans>
Rahali, M., Kidron, B., & Livingstone, S. (2024). *Does the evidence support a school ban on smartphones?* LSE Media Blog. Geraadpleegd op 25 juni 2025, van <https://blogs.lse.ac.uk/media/2024/10/03/does-the-evidence-support-a-school-ban-on-smartphones>

rechten, maar een nieuwe context waarin bestaande mensenrechten en kinderrechten opnieuw vorm krijgen. Met andere woorden, ook in een digitale wereld hebben kinderen en jongeren recht op veiligheid, gezondheid en onderwijs. Het gaat dus niet enkel over de *usual suspects* van rechten wanneer we denken aan de digitale wereld, zoals het recht op privacy en de toegang tot informatie. Het onderscheid tussen online en offline rechten is immers niet zo relevant: zowel online als offline gelden alle mensen- en kinderrechten⁹.

Kinderen en jongeren hebben het recht om gehoord te worden over zaken die hen aanbelangen en die impact hebben op hun leefwereld. Ze moeten serieus genomen worden en mee kunnen praten over zaken als de digitale leefwereld. Kinderen en jongeren moeten betrokken worden bij het beleid over de digitale leefwereld, ongeacht hun leeftijd. De Vlaamse Jeugdraad wil weten hoe jongeren tussen 11 en 30 de online leefwereld en het beleid daarrond beleven. Op die manier willen ze inzetten op het centraal stellen van de stem van jongeren in het beleid.

Via deze bevraging willen we bovendien bewust het onderzoekshiaat rond kinderrechten in de digitale wereld aanpakken¹⁰. Hierbij focussen we zowel op bescherming als actorschap. Actorschap is de tegenpool van bescherming. Bij bescherming ga je uit van een kind of jongere dat hoofdzakelijk kwetsbaar en afhankelijk is. Bij actorschap ga je uit van een kind of jongere dat keuzevrijheid heeft en verantwoordelijkheid bezit¹¹.

2. Over de bevraging

Om de mening van jongeren te bevragen, voerden Kenniscentrum Kinderrechten (KeKi) en Artevelde Hogeschool, in opdrachten van de Vlaamse Jeugdraad, een leefwereldbevraging uit over de digitale leefwereld.

De centrale vraag ‘Hoe ervaar jij de digitale leefwereld?’ werd vertaald naar 20 concrete vragen. De vragen die werden gesteld zijn gebaseerd op input die we kregen van de werkgroep Digitale leefwereld van de Vlaamse Jeugdraad.

In een eerste luik brachten we de diversiteit onder de deelnemers in kaart. We keken naar de leeftijd, gender, woonomgeving, onderwijsvorm- en niveau. Daarnaast brachten we ook kenmerken zoals migratieachtergrond, thuistaal, beperking en woonvorm (bij één of twee ouders, in een groep of instelling, ...) in kaart.

Vervolgens werden de vragen gesteld die peilen naar de centrale onderzoeksvraag. Eerst vroegen we naar jongeren hun kinderrechten in de digitale wereld, met aandacht voor zowel bescherming als actorschap. Vervolgens stelden we enkele vragen over hun online welzijn. Ook vroegen we jongeren waar ze terecht gaan met hun digitale vragen. We peilden verder naar de digitale noden die jongeren ervaren en welke inspiratie ze willen delen met andere jongeren om meer grip te krijgen op hun schermtijd. Vervolgens gingen we dieper in op mediawijsheid op school en wat jongeren denken over het smartphoneverbod op scholen. We eindigden met jongeren hun advies voor de politiek.

Er zijn zowel meerkeuzevragen als open vragen als schaalvragen. Voor de schaalvragen werd meestal gebruik gemaakt van een driepunten schaal. Deze keuze werd bewust gemaakt om de vragenlijst laagdrempelig en toegankelijk te houden voor alle respondenten. Een beperkte schaal draagt bij aan een eenvoudigere cognitieve verwerking van de antwoordmogelijkheden en verlaagt de drempel tot deelname. Vanuit methodologisch oogpunt is deze keuze te verantwoorden omdat we de resultaten uitsluitend descriptief weergegeven, wat inhoudt dat de frequentie van antwoordcategorieën centraal staat. In dat opzicht volstaat een beperktere schaal, die bovendien de interpretatie van de resultaten vergemakkelijkt.

Steekproef

De bevraging richtte zich tot Vlaamse jongeren tussen 11 en 30 jaar. Voor dit onderzoek werd gebruikgemaakt van een vrijwillige steekproef. De volledige beoogde populatie had hierbij de mogelijkheid om deel te nemen aan het onderzoek. De Vlaamse Jeugdraad stond in voor de verspreiding van de bevraging die liep van 10 april tot 23 mei 2025. De bevraging werd online aangeboden, via een link of QR-code. Het was mogelijk een prijs te

⁹ Kenniscentrum Kinderrechten (KeKi) (2023). *Kinderrechten in de digitale wereld*. Geraadpleegd op 25 juni 2025, van <https://keki.be/nl/kennis/kinderrechten-in-de-digitale-wereld>

¹⁰ Kenniscentrum Kinderrechten (KeKi) (2023). *Hiatenanalyse kinderrechtenonderzoek in Vlaanderen*. Geraadpleegd op 25 juni 2025, van <https://keki.be/nl/publicaties/hiatenanalyse-kinderrechtenonderzoek-in-vlaanderen>

¹¹ Kenniscentrum Kinderrechten (KeKi) (z.j.). *Kindbeeld: Hoe kijk jij naar kinderen en jongeren?* Geraadpleegd op 25 juni 2025, van <https://keki.be/nl/kennis/kindbeeld-hoe-kijk-jij-naar-kinderen-en-jongeren>

winnen met de bevraging. De vragenlijst werd gepromoot op sociale media via Meta advertenties. Verder werd het netwerk van de werkgroep Digitale leefwereld van de Vlaamse Jeugdraad aangesproken. Medewerkers van de Vlaamse Jeugdraad zetten de vragenlijst ook in de kijker op events gericht op jongeren en jeugdwerkers of begeleiders. Tot slot werd de vragenlijst gepromoot via Smartschool, wat de grootste impact had op de responsgraad.

Hoewel tijdens de bevraging de diversiteit onder de deelnemers op basis van de achtergrondkenmerken werd gemonitord, zijn we ons ervan bewust dat deze aanpak zelfselectie met zich meebrengt. We kunnen op basis van deze bevraging dus geen algemene uitspraken doen over de Vlaamse jongeren.

In totaal zijn 18.571 jongeren gestart aan de bevraging en hebben 10.678 jongeren de volledige bevraging ingevuld.

Analyse

De verzamelde data werden geanalyseerd aan de hand van kwalitatieve en kwantitatieve methoden, afhankelijk van het type vraag.

Gesloten vragen werden geanalyseerd met behulp van descriptieve statistiek. De resultaten worden visueel weergegeven aan de hand van grafieken zodat verhoudingen tussen antwoordcategorieën overzichtelijk kunnen worden geïnterpreteerd. Voor enkele vragen of specifieke stellingen zoomen we dieper in op de eventuele verschillen tussen jongeren naargelang achtergrondkenmerken als thuistaal, beperking, woonvorm en onderwijsvorm- of niveau. De keuzes in dit onderzoek zijn gemaakt op basis van een beredeneerde inschatting van mogelijke relevante verschillen. Idealiter worden dergelijke vergelijkingen voorafgegaan door een uitgebreide literatuurstudie en statistische analyses. Gezien de scope en beschikbare middelen van dit project is gekozen voor een pragmatische benadering. Dit betekent dat er grenzen zijn aan de theoretische onderbouwing van de vergelijkingen, wat we onderkennen als een methodologische limitatie binnen dit onderzoek.

Het is bovendien belangrijk om bij het lezen van deze grafieken de nodige voorzichtigheid in acht te nemen. Aangezien het onderzoek zich baseert op een descriptieve analyse, zonder het toepassen van statistische toetsen op significantie, kunnen de geobserveerde verschillen tussen groepen niet geïnterpreteerd worden als statistisch betekenisvolle verbanden. De uitsplitsingen geven een indicatief beeld, maar laten geen harde conclusies toe over systematische verschillen tussen subgroepen of causale verbanden tussen variabelen. De bevindingen moeten dan ook gelezen worden als exploratief, bedoeld om inzichten te bieden in hoe bepaalde thema's zich mogelijk verschillend manifesteren binnen diverse segmenten jongeren, zonder dat op basis hiervan generaliseerbare uitspraken kunnen worden gedaan.

Voor de open vragen werd gewerkt met een thematische analyse, waarbij gewerkt werd volgens een inductieve benadering van open codering. Antwoorden werden steekproefsgewijs gelezen en gecodeerd tot een moment van verzadiging bereikt was, het punt waarop nieuwe data geen wezenlijk nieuwe inzichten meer opleveren. Vanuit deze open codering werden thema's afgeleid, zonder vooraf opgelegde kaders. In dit rapport worden de bevindingen bij de open vragen gestructureerd volgens de thema's die uit de data zijn voortgekomen. Elk van de thema's wordt geïllustreerd met enkele quotes van respondenten.

3. Resultaten

In dit luik geven we een overzicht van de antwoorden van jongeren per vraag die werd gesteld. We beginnen met een schets van de achtergrondkenmerken van jongeren. Daarna geven we een overzicht van de vragen die peilen naar hoe jongeren de digitale wereld ervaren. Voor enkele vragen zoomen we dieper in op de eventuele verschillen tussen jongeren naargelang achtergrondkenmerken als thuistaal, beperking en onderwijsvorm- of niveau.

In totaal zijn 18.571 jongeren gestart met de bevraging. 10.678 jongeren hebben de bevraging tot het einde doorlopen. Er is dus een gestage uitval van jongeren naarmate de enquête vordert.

Per vraag is telkens aangegeven hoeveel jongeren deze heeft beantwoord. Bij vragen waarbij de antwoorden worden vergeleken tussen subgroepen jongeren (bv. jongeren met versus zonder functiebeperking), geven we per subgroep aan hoeveel jongeren hier deel van uitmaken voor de desbetreffende vraag.

We hernemen nog eens het belang om de bevindingen correct en genuanceerd te lezen. Onderstaande aandachtspunten dienen steeds in het achterhoofd gehouden te worden

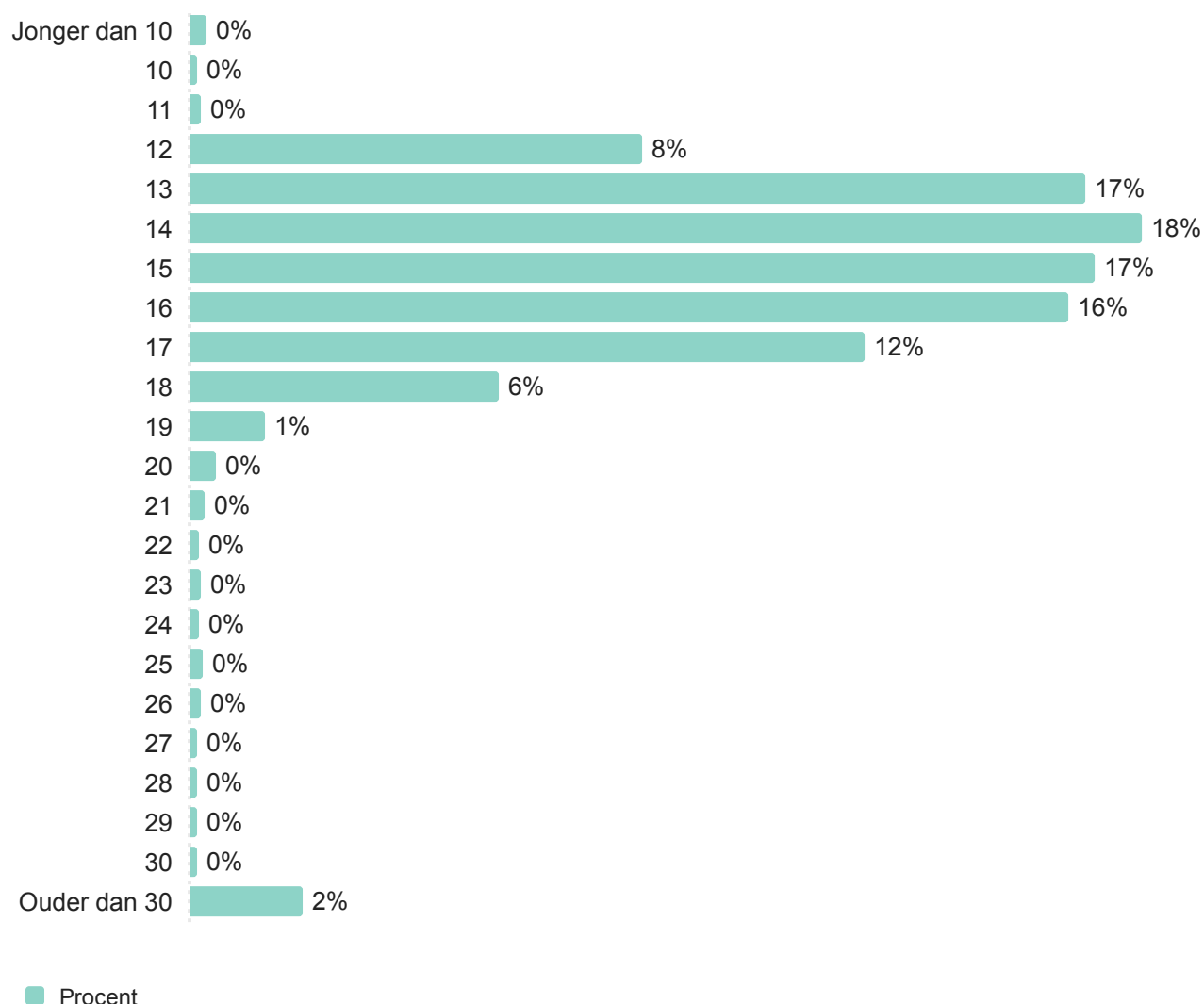
- **Descriptieve weergave:** De resultaten worden uitsluitend descriptief weergegeven. Dit betekent dat per antwoordcategorie wordt aangegeven welk percentage van de respondenten voor een bepaalde optie koos. Er worden geen gemiddelden berekend of statistische verbanden getoetst.
- **Geen representativiteit:** Aangezien werd gewerkt met een vrijwillige steekproef, zijn de resultaten niet representatief voor alle Vlaamse jongeren. Ze geven wel een waardevolle indicatie van wat leeft bij de jongeren die deelnamen.
- **Indicatieve uitsplitsingen:** In sommige grafieken worden resultaten uitgesplitst naar subgroepen jongeren. Deze verschillen zijn bedoeld om mogelijke trends te illustreren, maar kunnen niet geïnterpreteerd worden als significante of systematische verschillen tussen groepen.
- **Meerduidige stemmen:** Jongeren zijn geen homogene groep. De resultaten tonen een diversiteit aan perspectieven. Zowel kwantitatieve cijfers als kwalitatieve inzichten (open antwoorden) verdienen daarom zorgvuldige en contextgevoelige duiding.

Bij het gebruik of delen van onderstaande resultaten in presentaties, publicaties of media is het van belang om deze nuances mee te communiceren. Zo wordt vermeden dat conclusies worden getrokken die verder gaan dan wat het onderzoek ondersteunt.

Wie hebben we bereikt?

1. Leeftijd

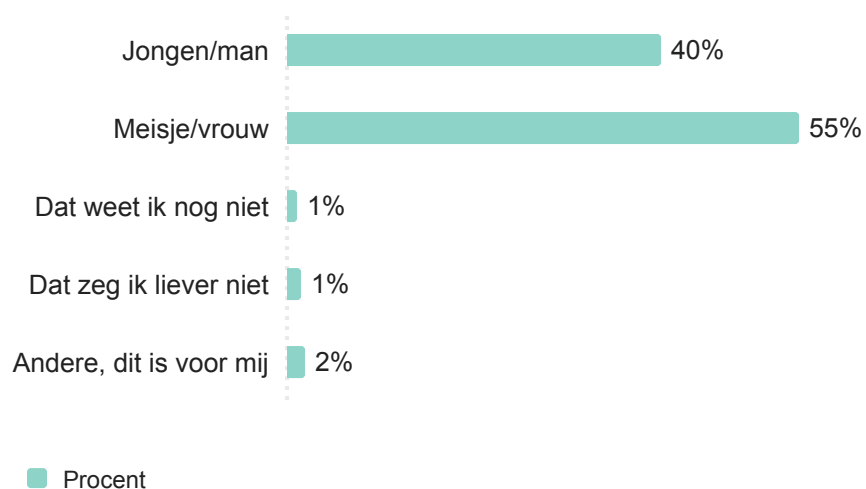
18571 antwoorden



Met deze bevraging bereikten we vooral jongeren van 12 tot en met 18 jaar (97% van de respondenten).

2. Gender

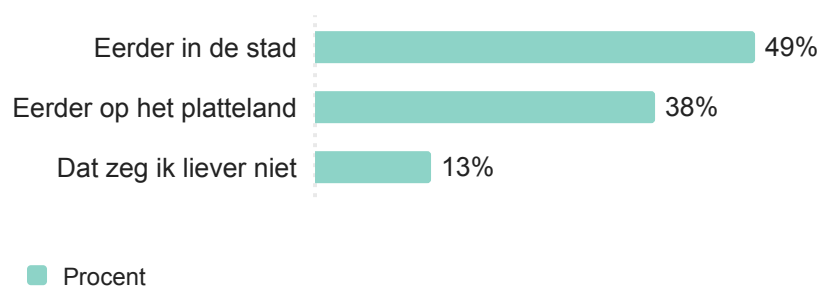
18371 antwoorden



2. Andere, dit is voor mij: 355 jongeren verduidelijken wat ze bedoelen met 'Andere'. De meerderheid van de antwoorden heeft niets te maken met genderidentificatie (antwoorden als *"F16 Full option"*, *"Sinaasappel"*, *"Vampier"*, *"Croissant"*). Voor andere jongeren betekent dit gender fluïde, non-binair, of iets *"ertussen"*.

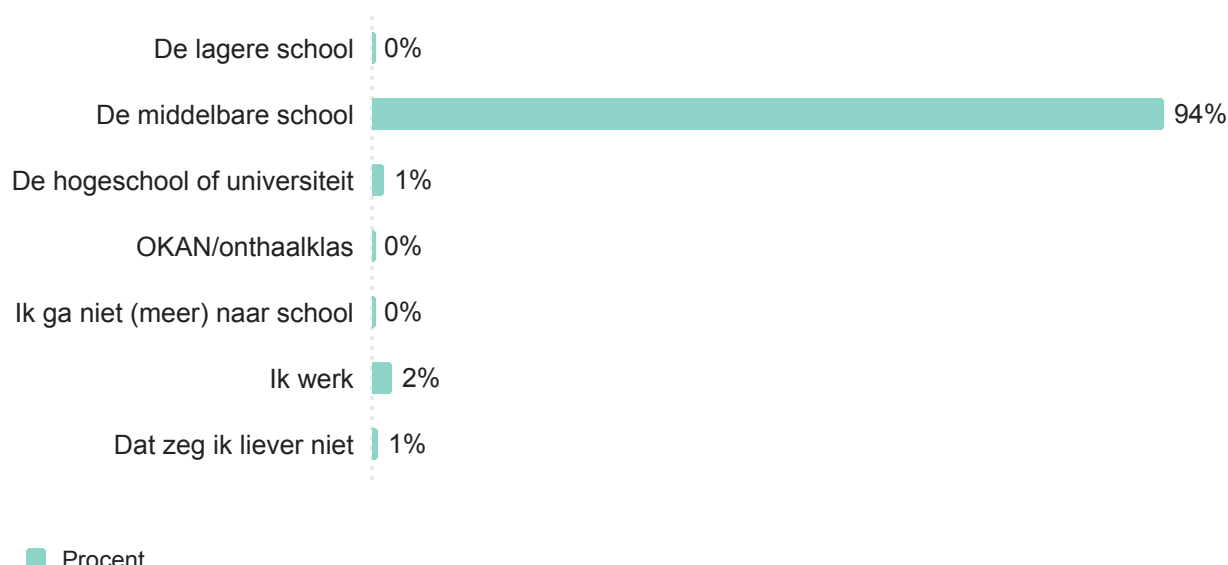
3. Woonomgeving

18231 antwoorden



4. Onderwijsniveau

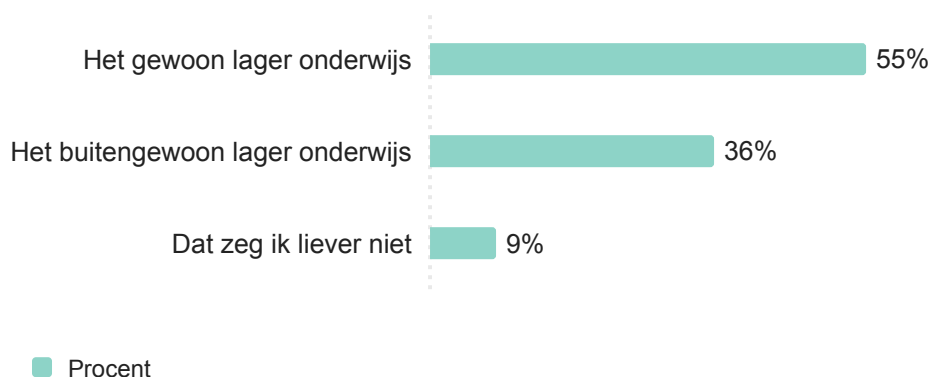
18130 antwoorden



Met deze vragenlijst hebben we 47 leerlingen uit het lager onderwijs en 55 uit het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers (OKAN) bereikt wat voor elke groep nog geen 1% van de totale steekproef is.

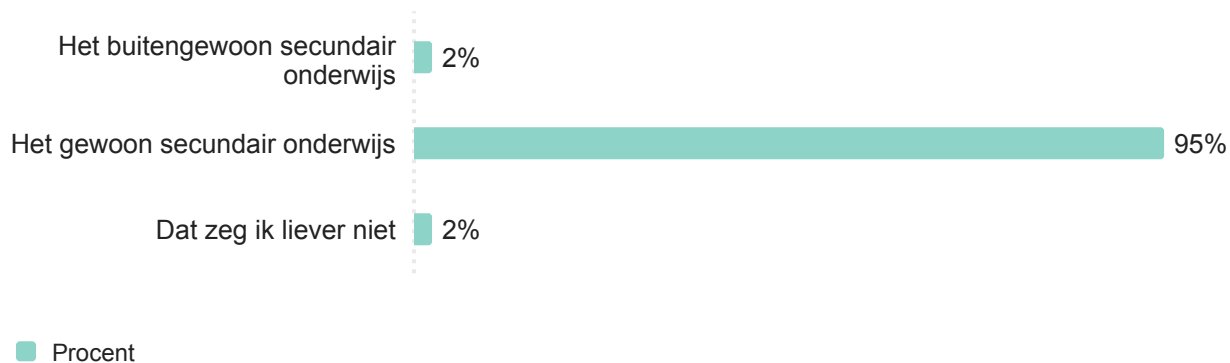
5. Onderwijsvorm Lager Onderwijs

47 antwoorden



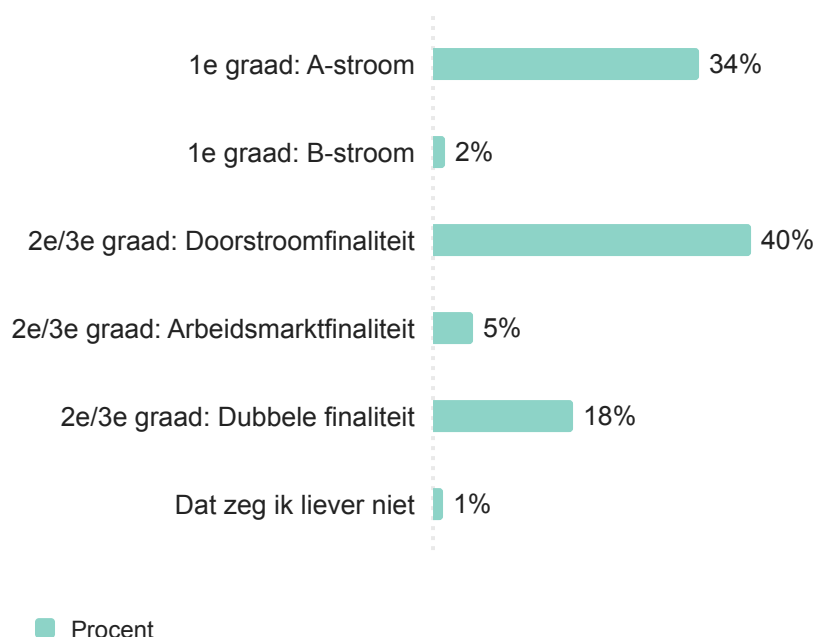
6. Onderwijsvorm Secundair Onderwijs

17015 antwoorden



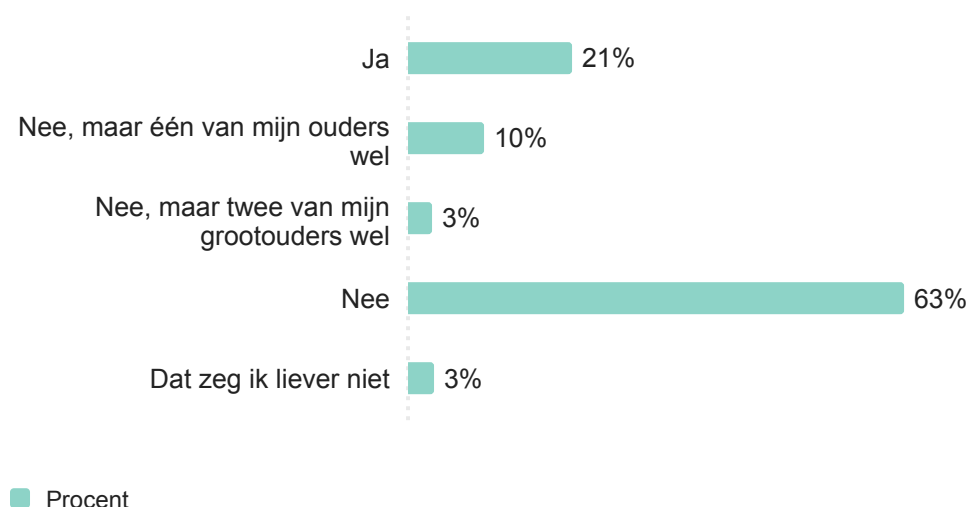
7. Secundair Onderwijs - Stroom

16108 antwoorden



8. Heb je een andere nationaliteit dan de Belgische?

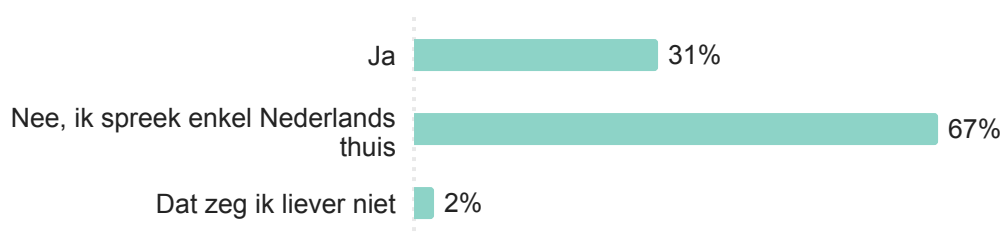
17755 antwoorden



34% van de respondenten heeft een migratieachtergrond, dat wil zeggen: een andere nationaliteit dan de Belgische of minstens één ouder of grootouder met een andere nationaliteit dan de Belgische.

9. Spreek jij thuis met minstens 1 persoon een andere taal dan het Nederlands?

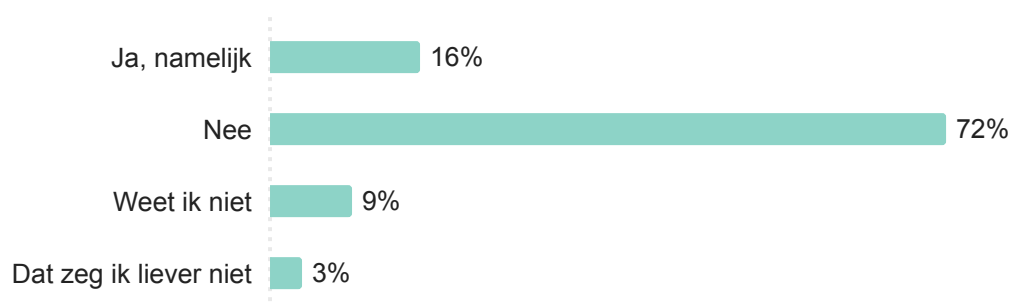
17596 antwoorden



■ Procent

10 (a). Heb je een handicap, leerstoornis of andere functiebeperking?

17454 antwoorden

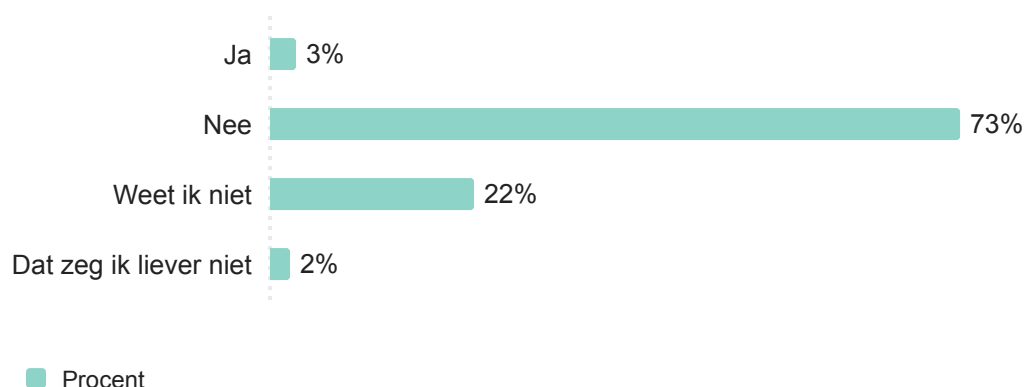


■ Procent

10. Ja, namelijk: 2791 (16%) van de deelnemende jongeren geven aan dat ze een handicap, leerstoornis of andere functiebeperking hebben. 2741 jongeren specificeren dit. De meest voorkomende antwoorden zijn ADHD, ADD, autismespectrumstoornis, dyscalculie en dyslexie. Verschillende jongeren geven ook meerdere labels op. Daarnaast worden ook andere beperkingen genoemd zoals niet meer kunnen schrijven of lopen na een hersentumor, kanker, faalangst, epilepsie, doof, kleurenblind, syndroom van Down, scoliose, ... Ook hier zien we een aantal misleidende antwoorden (*"ziekte van Gay"*, *"allergie aan leerkrachten"*).

10 (b). VAPH - Ben jij geregistreerd bij het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) voor ondersteuning voor hulpmiddelen en aanpassingen?

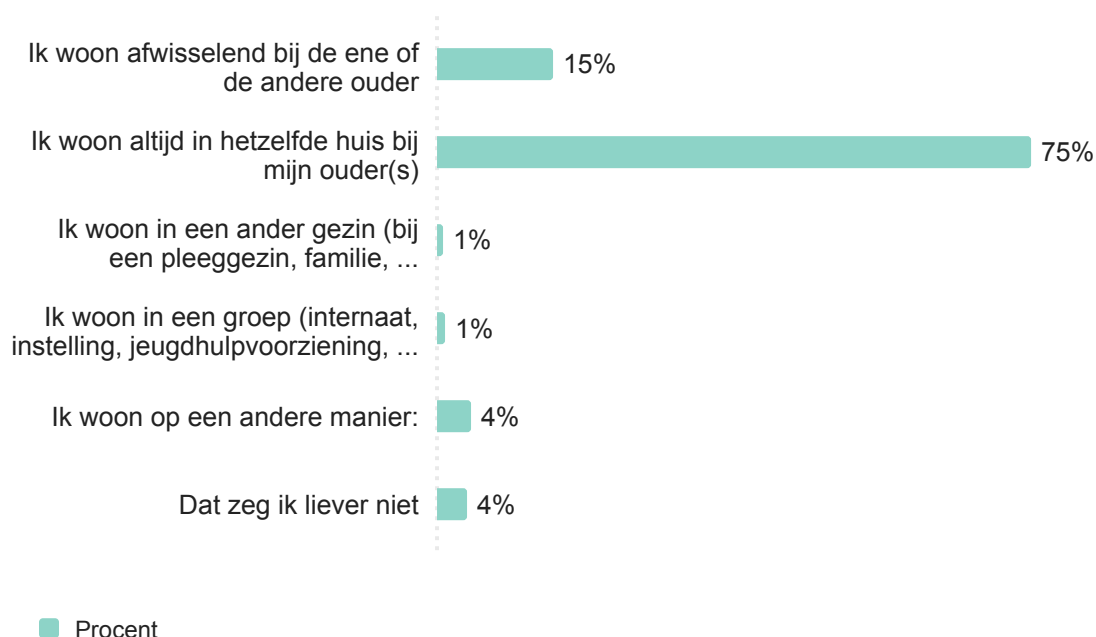
17126 antwoorden



456 van de respondenten geeft aan geregistreerd te zijn bij het VAPH.

11. Woonvorm

16662 antwoorden



11. Ik woon op een andere manier: 707 (4%) van de jongeren duiden aan dat ze op een andere manier wonen. De woonvormen die hier worden genoemd zijn vaak een variant van de keuzemogelijkheden hierboven, of een combinatie van bovenstaande mogelijkheden, zoals afwisselend bij één ouder en een internaat. Ook worden specifieke regelingen met gescheiden ouders genoemd, of geven sommige jongeren aan maar 1 ouder te hebben. Enkele jongeren geven ook aan alleen te wonen, bij hun eigen gezin te wonen, of op kot te zitten. Een zeer kleine minderheid geeft aan op straat te wonen. Daarnaast zijn er ook misleidende antwoorden als "*in de vuilbak*", "*onder water*" of "*toverschool*".

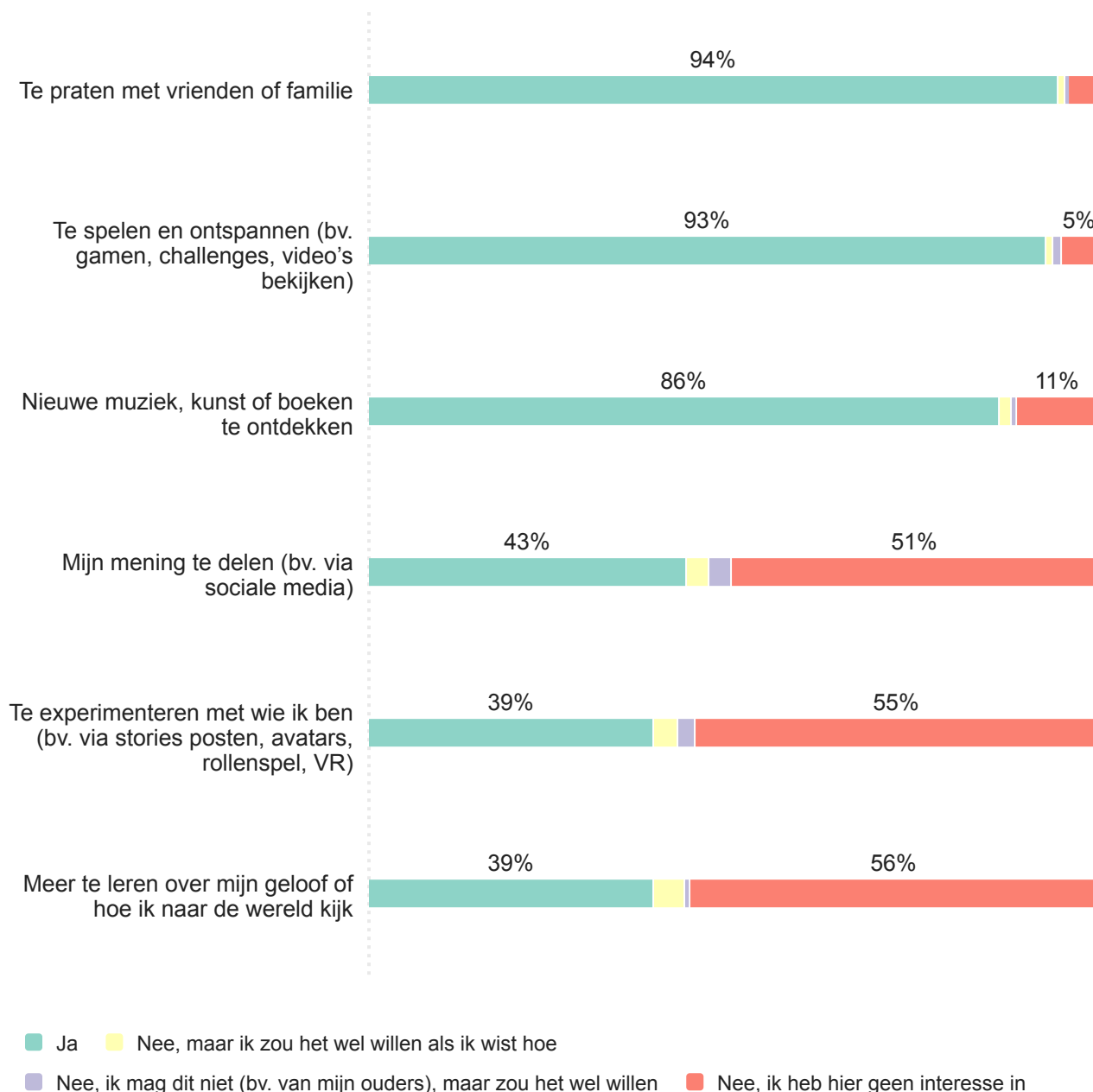
Kinderrechten in de digitale wereld

12. Kansen in de online wereld

De online wereld (zoals het internet, sociale media, games) biedt veel kansen om nieuwe dingen te leren en jezelf te ontdekken. Gebruik jij deze kansen?

Ik gebruik de online wereld om...

15051 antwoorden

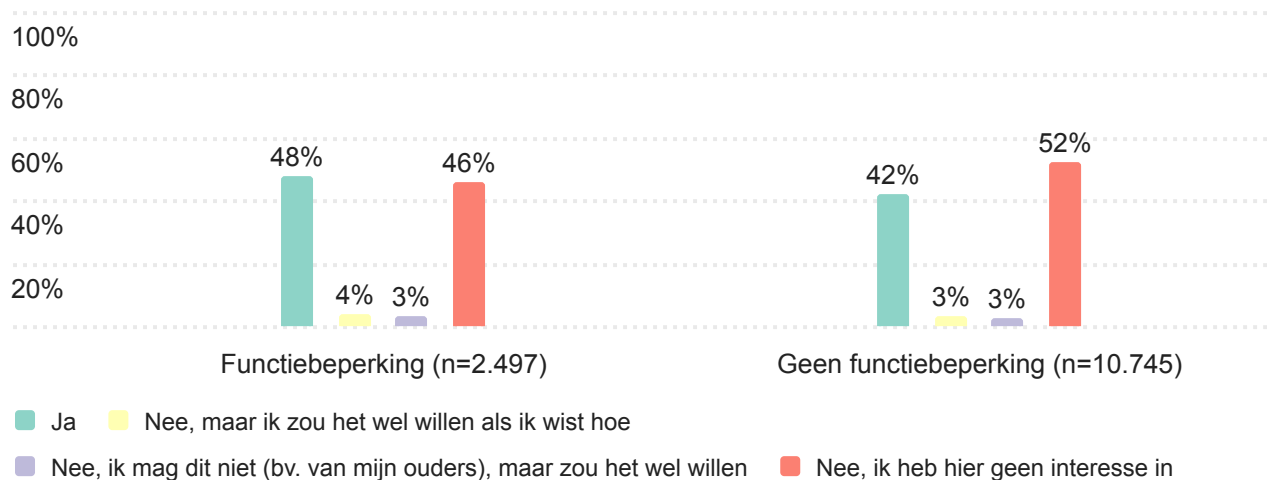


Kansen in de online wereld: Jongeren met versus zonder functiebeperking

Hieronder vergelijken we de antwoorden op de items uit vraag 12 tussen jongeren die aangeven dat ze een functiebeperking hebben met jongeren die aangeven dat ze geen functiebeperking hebben (cf. vraag 10 a). Jongeren die aangeven niet te weten of ze een functiebeperking hebben of dit liever niet zeggen, worden weggelaten uit de grafieken.

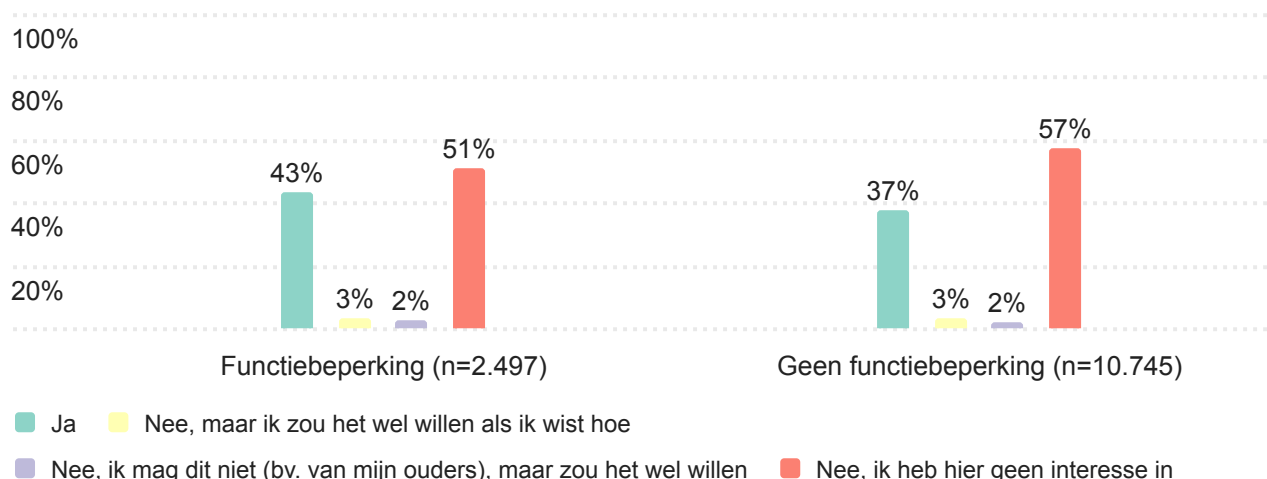
Mijn mening te delen (bv. via sociale media)

De grafieken tonen een minimaal verschil tussen de twee groepen jongeren voor de categorieën 'Ja' en 'Nee, ik heb hier geen interesse in'.



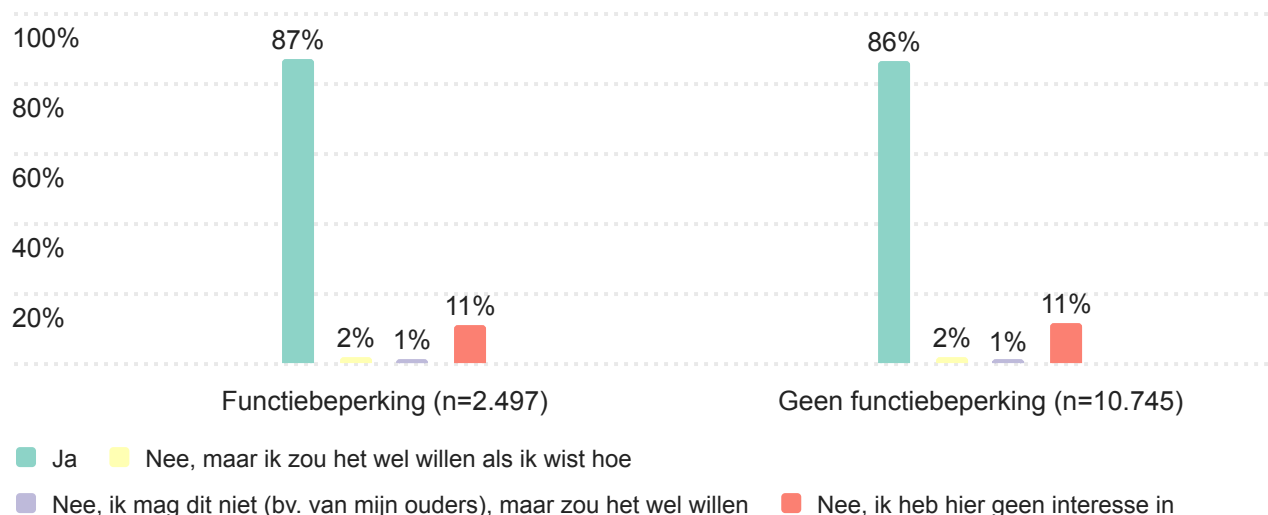
Te experimenteren met wie ik ben (bv. via stories posten, avatars, rollenspel, VR)

De grafieken tonen een minimaal verschil tussen de twee groepen jongeren voor de categorieën 'Ja' en 'Nee, ik heb hier geen interesse in'.



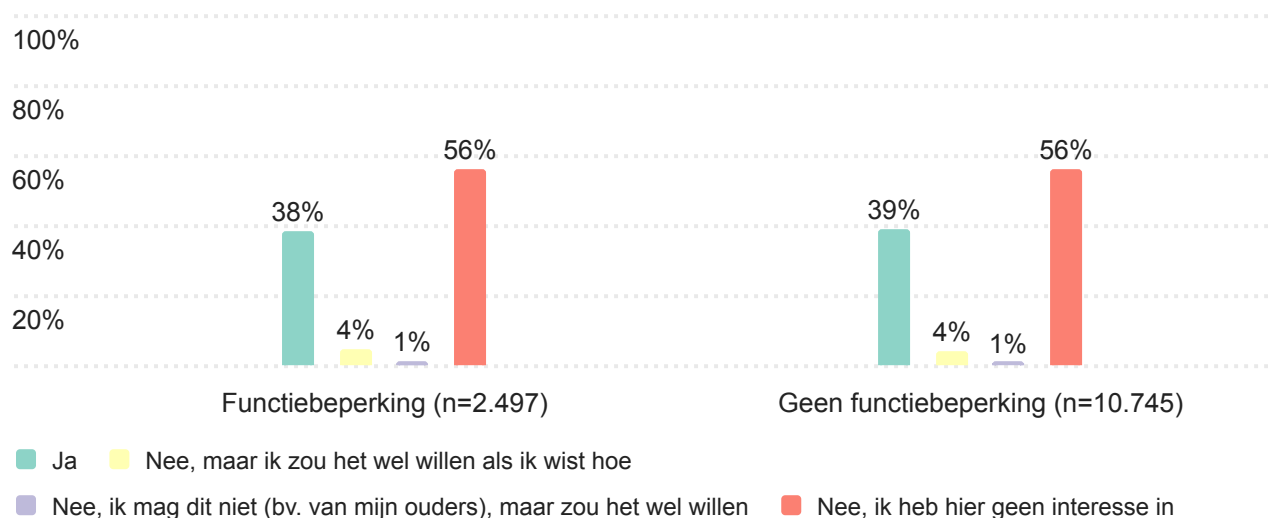
Nieuwe muziek, kunst of boeken te ontdekken

De grafieken tonen geen verschil tussen de twee groepen jongeren.



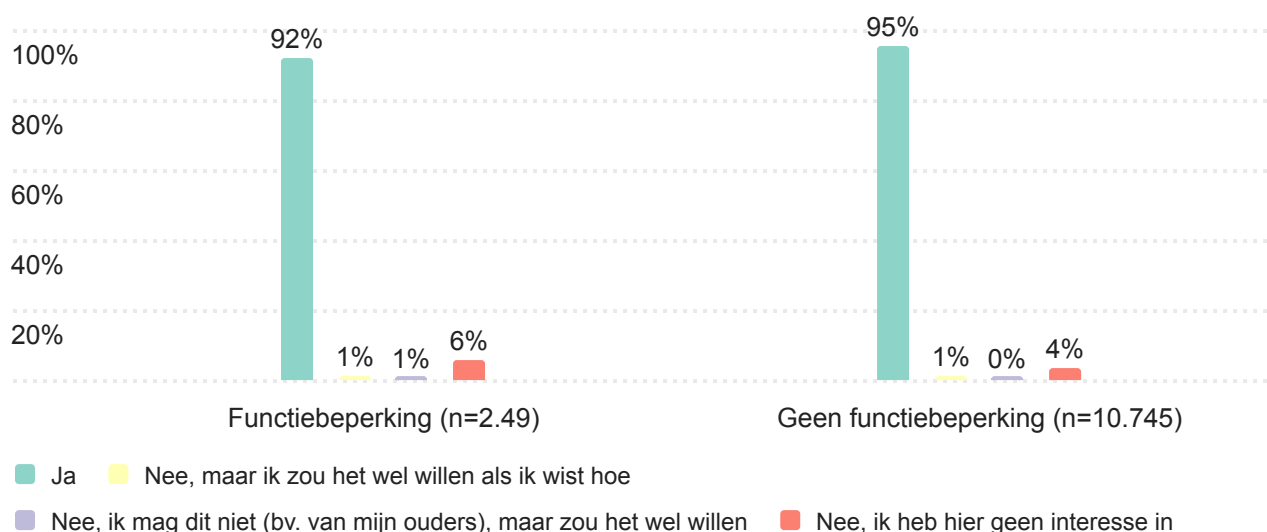
Meer te leren over mijn geloof of hoe ik naar de wereld kijk

De grafieken tonen geen verschil tussen de twee groepen jongeren.



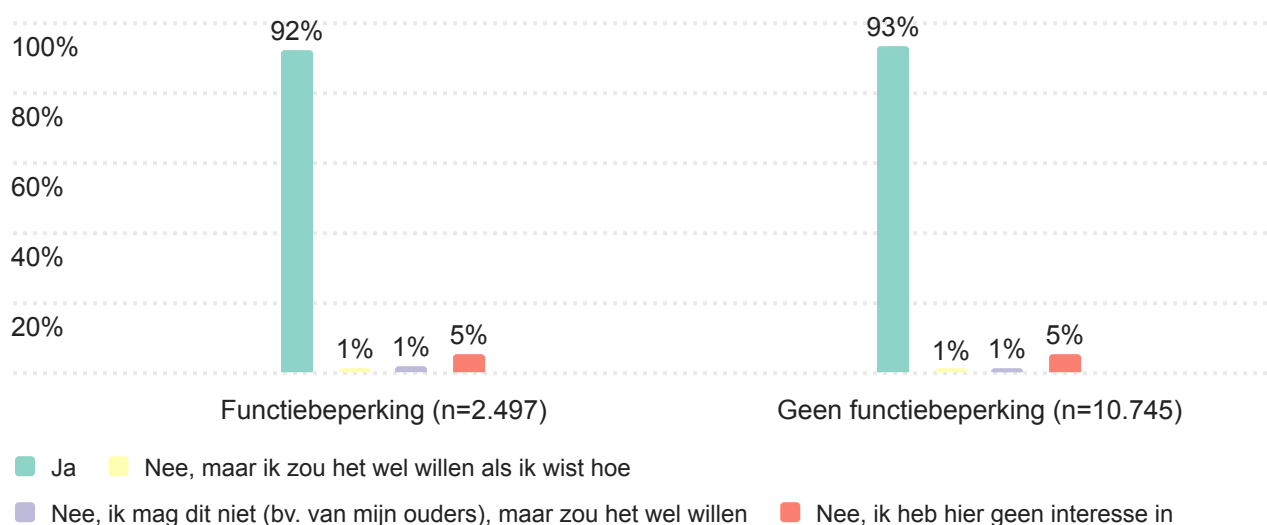
Te praten met vrienden of familie

De grafieken tonen een verwaarloosbaar verschil tussen de twee groepen jongeren.



Te spelen en ontspannen (bv. gamen, challenges, video's bekijken)

De grafieken tonen geen verschil tussen de twee groepen jongeren.

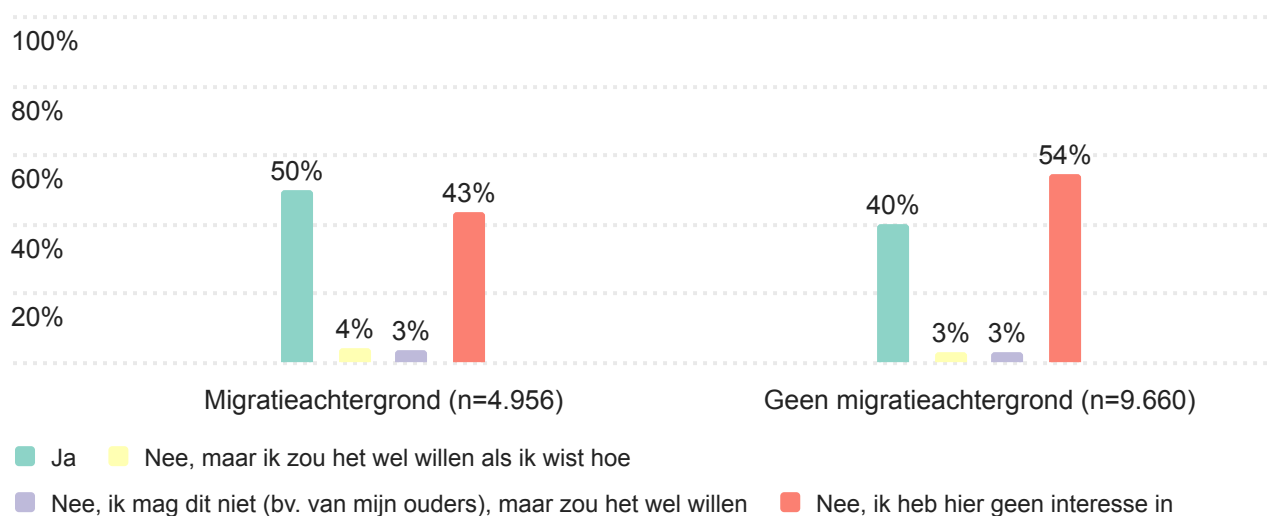


Kansen in de online wereld: Jongeren met versus zonder migratieachtergrond

Hieronder vergelijken we de antwoorden op de items uit vraag 12 tussen jongeren die aangeven dat ze een migratieachtergrond hebben (zijnde jongeren met een andere nationaliteit dan de Belgische of minstens één (groot) ouder met een andere nationaliteit dan de Belgische. cf. vraag 8) met jongeren die aangeven dat ze geen migratieachtergrond hebben. Jongeren die aangeven dit liever niet te zeggen worden weggelaten uit de grafieken.

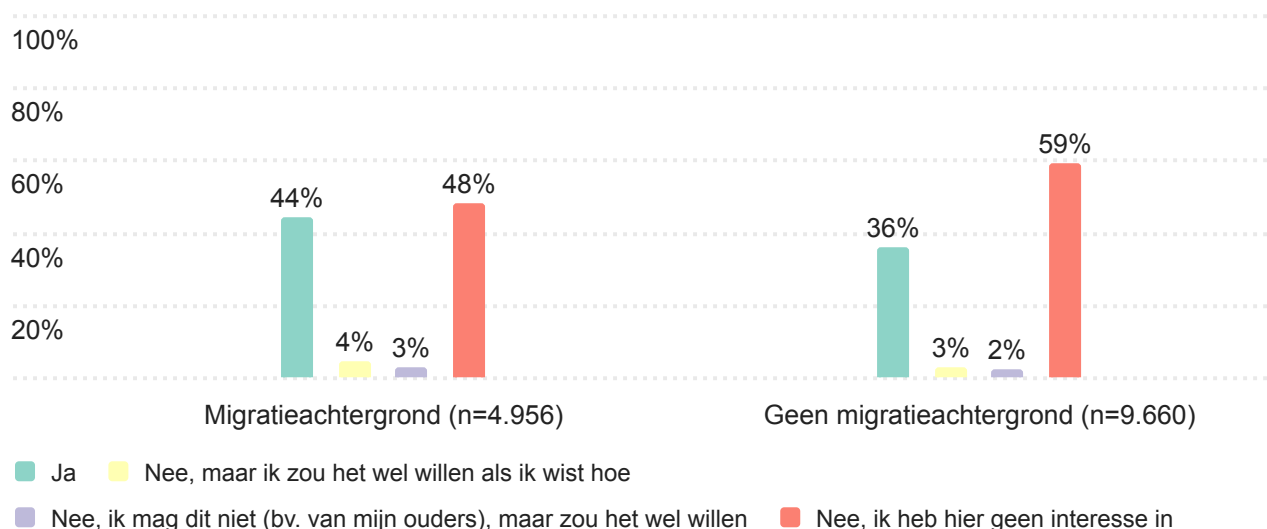
Mijn mening te delen (bv. via sociale media)

De grafieken tonen een klein verschil tussen de twee groepen jongeren voor de categorieën 'Ja' en 'Nee, ik heb hier geen interesse in.'



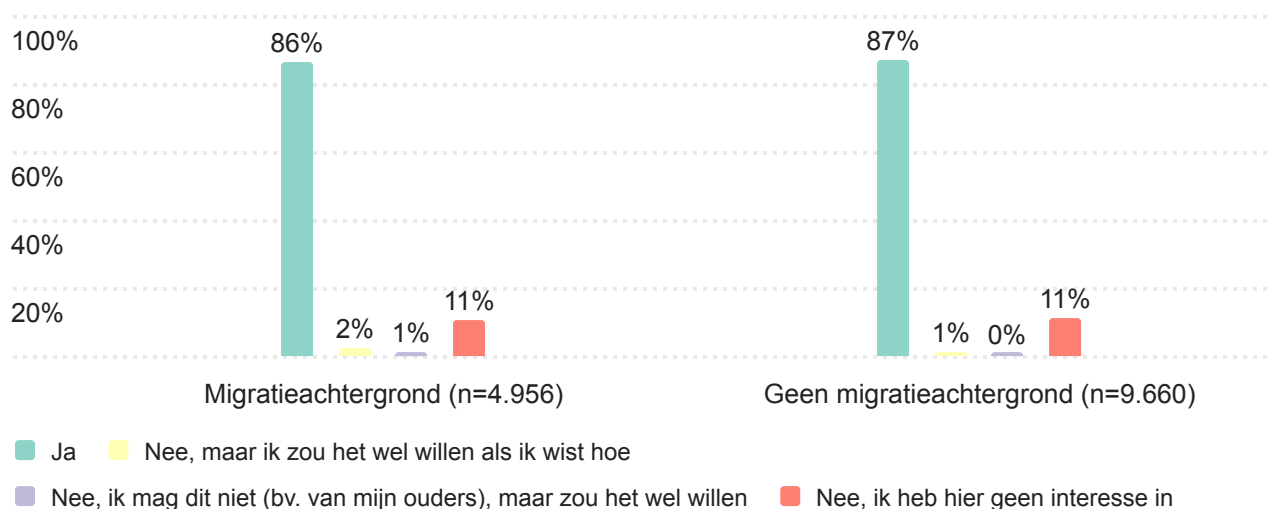
Te experimenteren met wie ik ben (bv. via stories posten, avatars, rollenspel, VR)

De grafieken tonen een klein verschil tussen de twee groepen jongeren voor de categorieën 'Ja' en 'Nee, ik heb hier geen interesse in.'



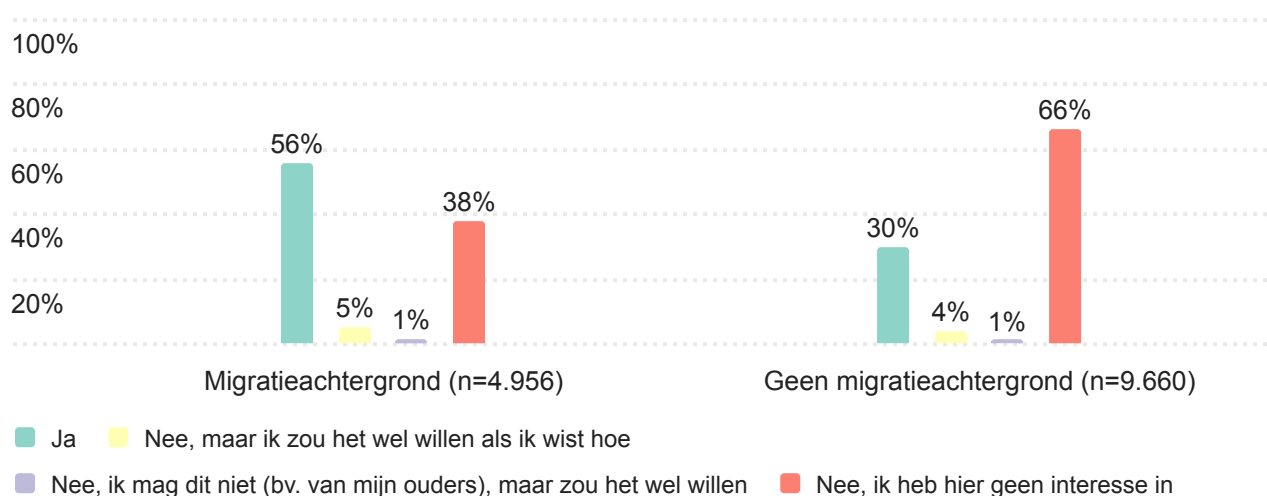
Nieuwe muziek, kunst of boeken te ontdekken

De grafieken tonen geen verschil tussen de twee groepen jongeren.



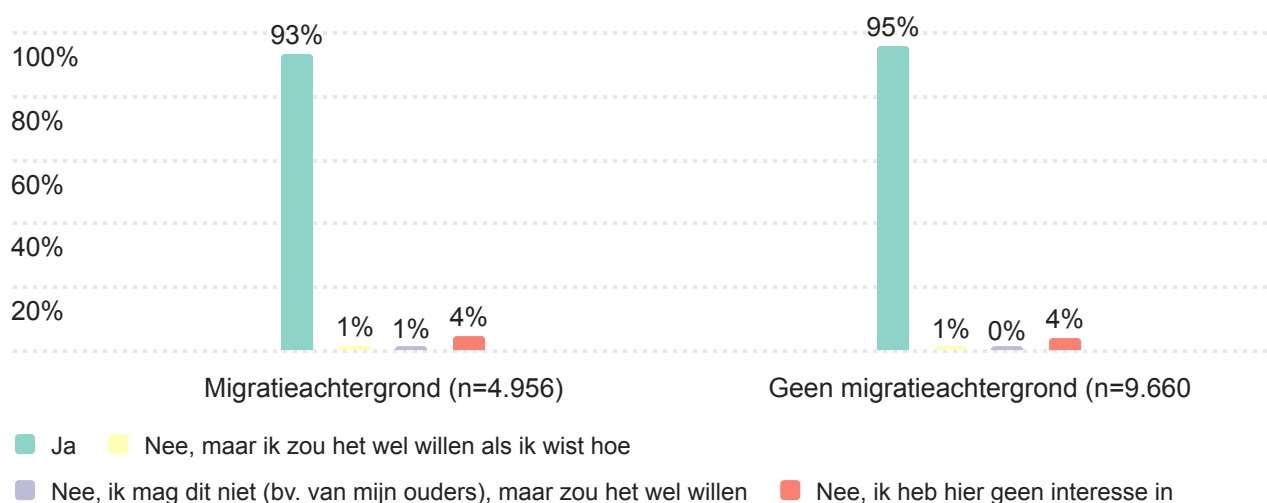
Meer te leren over mijn geloof of hoe ik naar de wereld kijk

De grafieken tonen een opvallend verschil tussen de twee groepen jongeren voor de antwoordcategorieën 'Ja' en 'Nee, ik heb hier geen interesse in'. De resultaten voor deze twee categorieën vertonen een gespiegeld beeld.



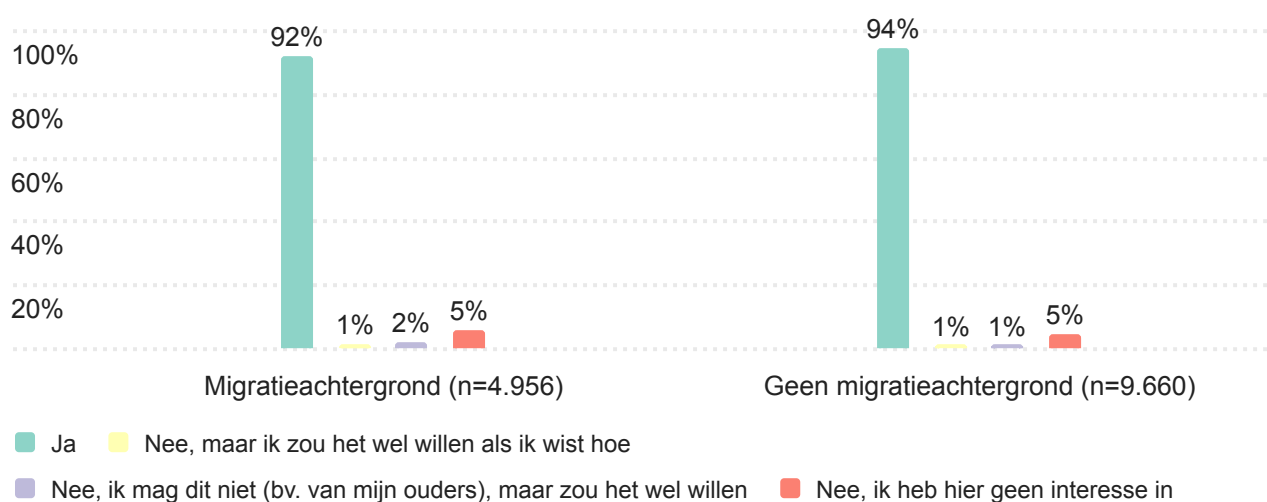
Te praten met vrienden of familie

De grafieken tonen geen verschil tussen de twee groepen jongeren.



Te spelen en ontspannen (bv. gamen, challenges, video's bekijken)

De grafieken tonen geen verschil tussen de twee groepen jongeren.

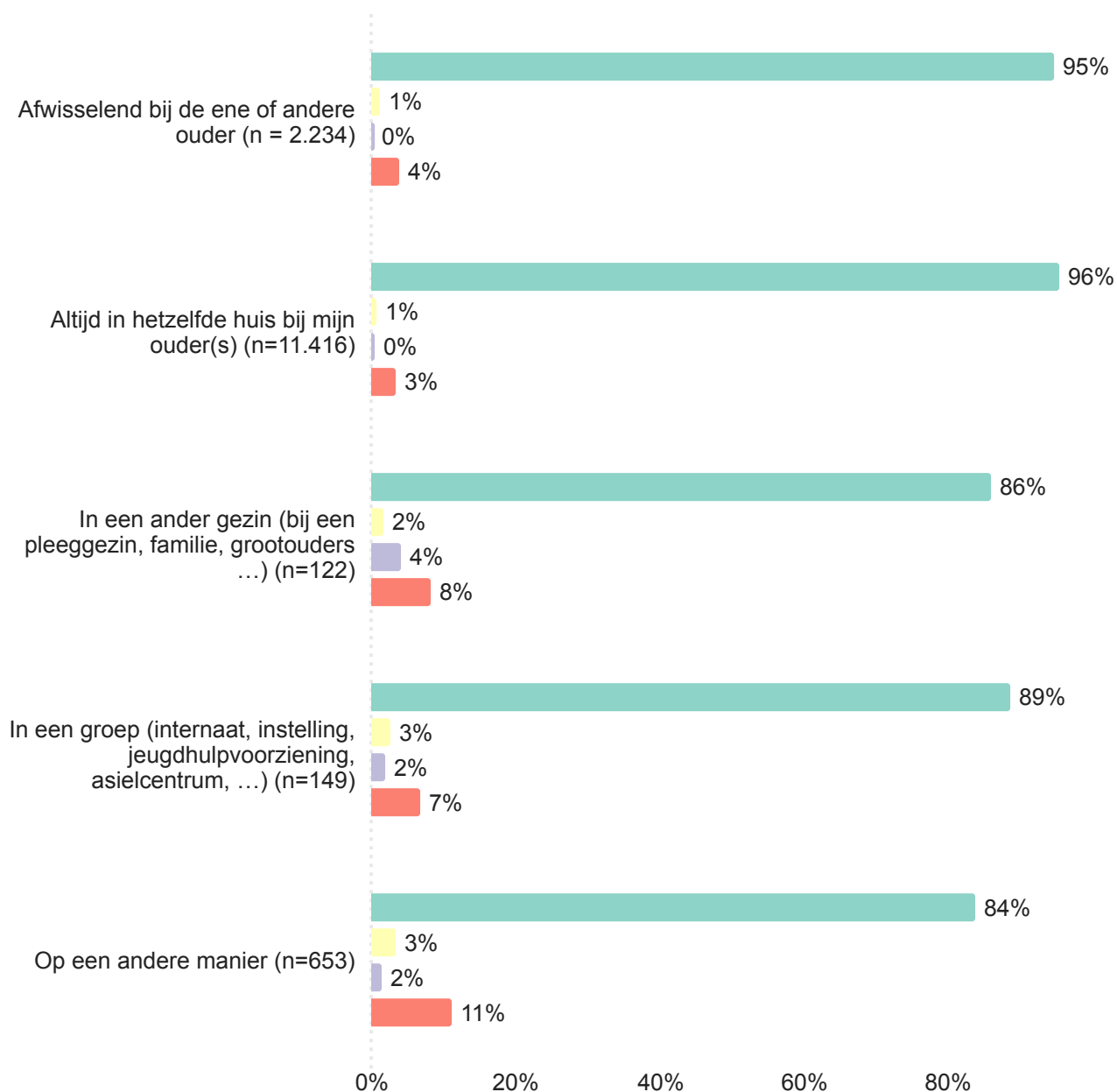


Kansen in de online wereld: Jongeren in verschillende woonvormen

Hieronder vergelijken we de antwoorden op het item 'te praten met vrienden of familie' uit vraag 12 naargelang de verschillende manieren waarop jongeren wonen (cf. vraag 11).

Te praten met vrienden of familie

De grafieken tonen een klein verschil tussen jongeren die bij hun ouders wonen enerzijds en in een ander gezin, groep of andere manier wonen anderzijds.

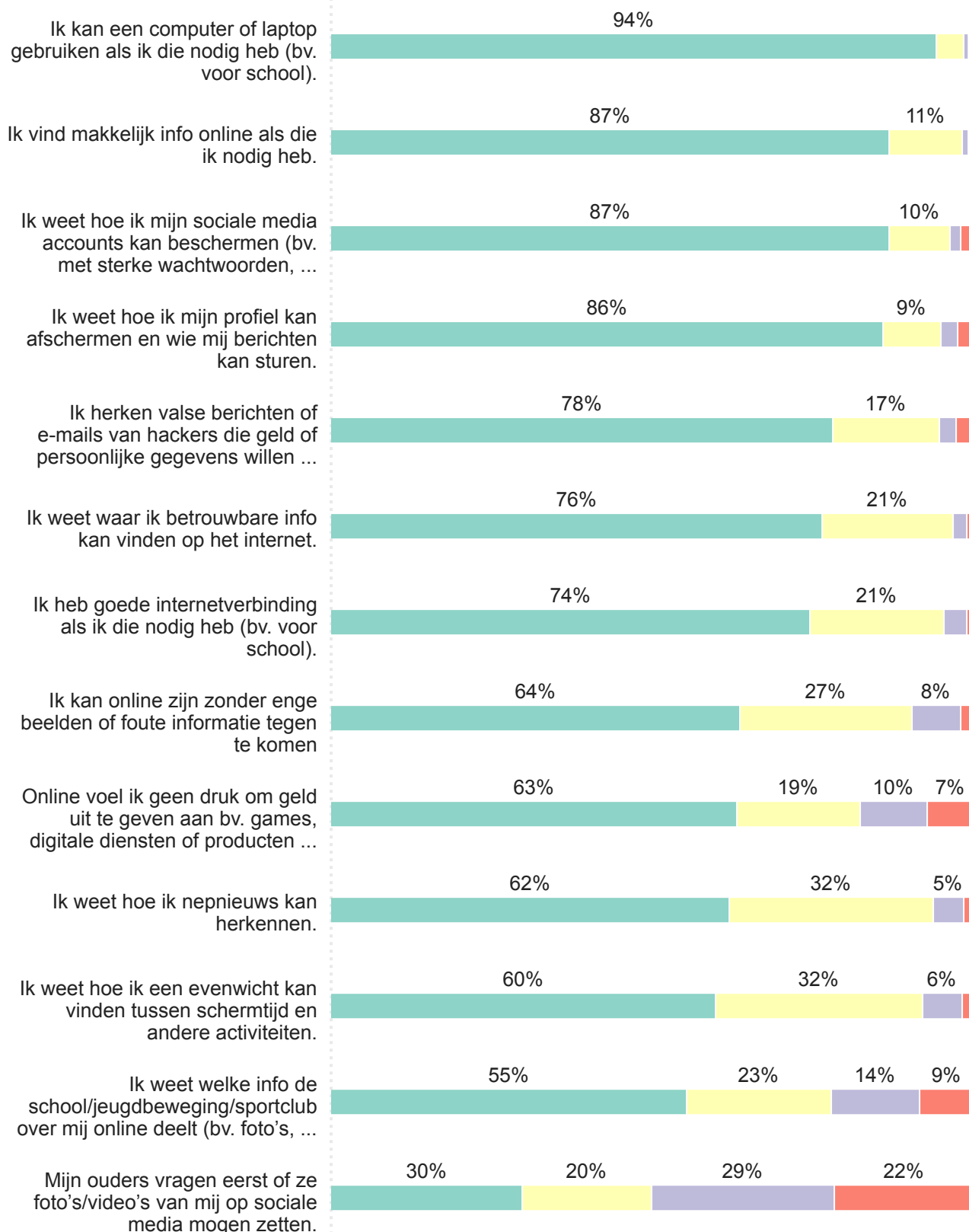


■ Ja
 ■ Nee, maar ik zou het wel willen als ik wist hoe
 ■ Nee, ik mag dit niet (bv. van mijn ouders), maar zou het wel willen
 ■ Nee, ik heb hier geen interesse in

13. Drempels en uitdagingen in de online wereld

Passen volgende uitspraken bij jou?

13908 antwoorden

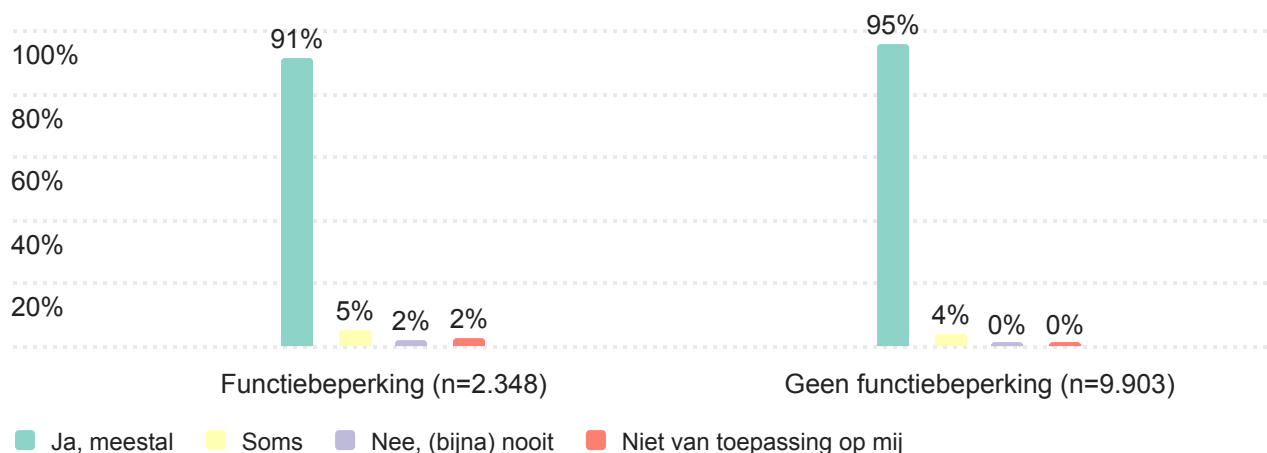


■ Ja, meestal
 ■ Soms
 ■ Nee, (bijna) nooit
 ■ Niet van toepassing op mij

Drempels en uitdagingen in de online wereld: Kinderen met vs zonder functiebeperking

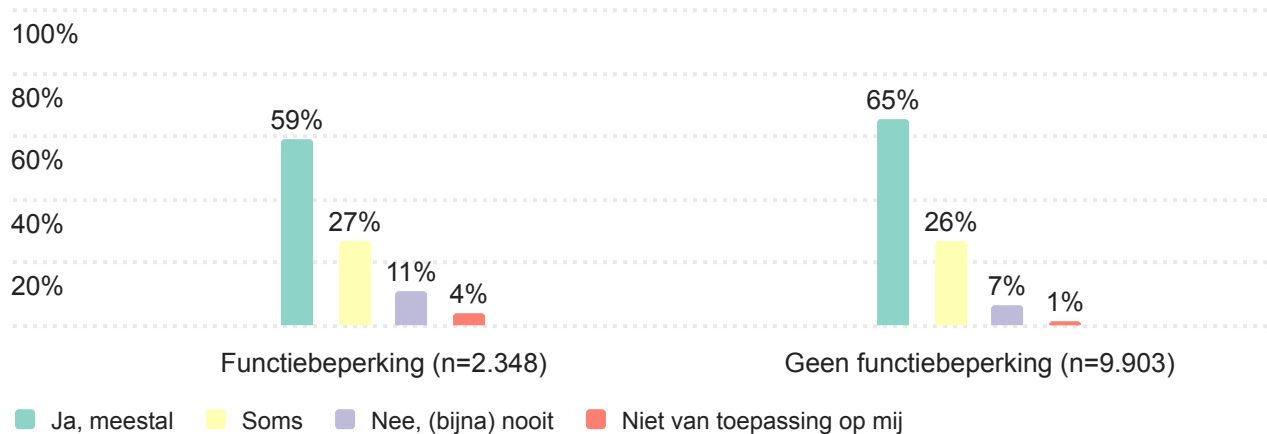
Ik kan een computer of laptop gebruiken als ik die nodig heb (bv. voor school)

De grafieken tonen een minimaal verschil tussen de twee groepen jongeren.



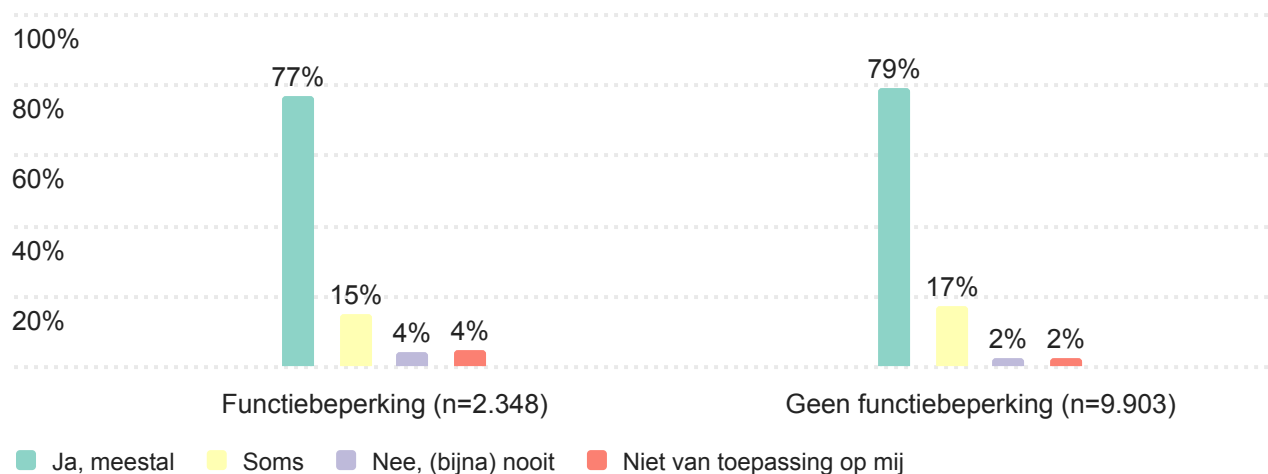
Ik kan online zijn zonder enge beelden of foute informatie tegen te komen

De grafieken tonen een minimaal verschil tussen de twee groepen jongeren.



Ik herken valse berichten of e-mails van hackers die geld of persoonlijke gegevens willen stelen

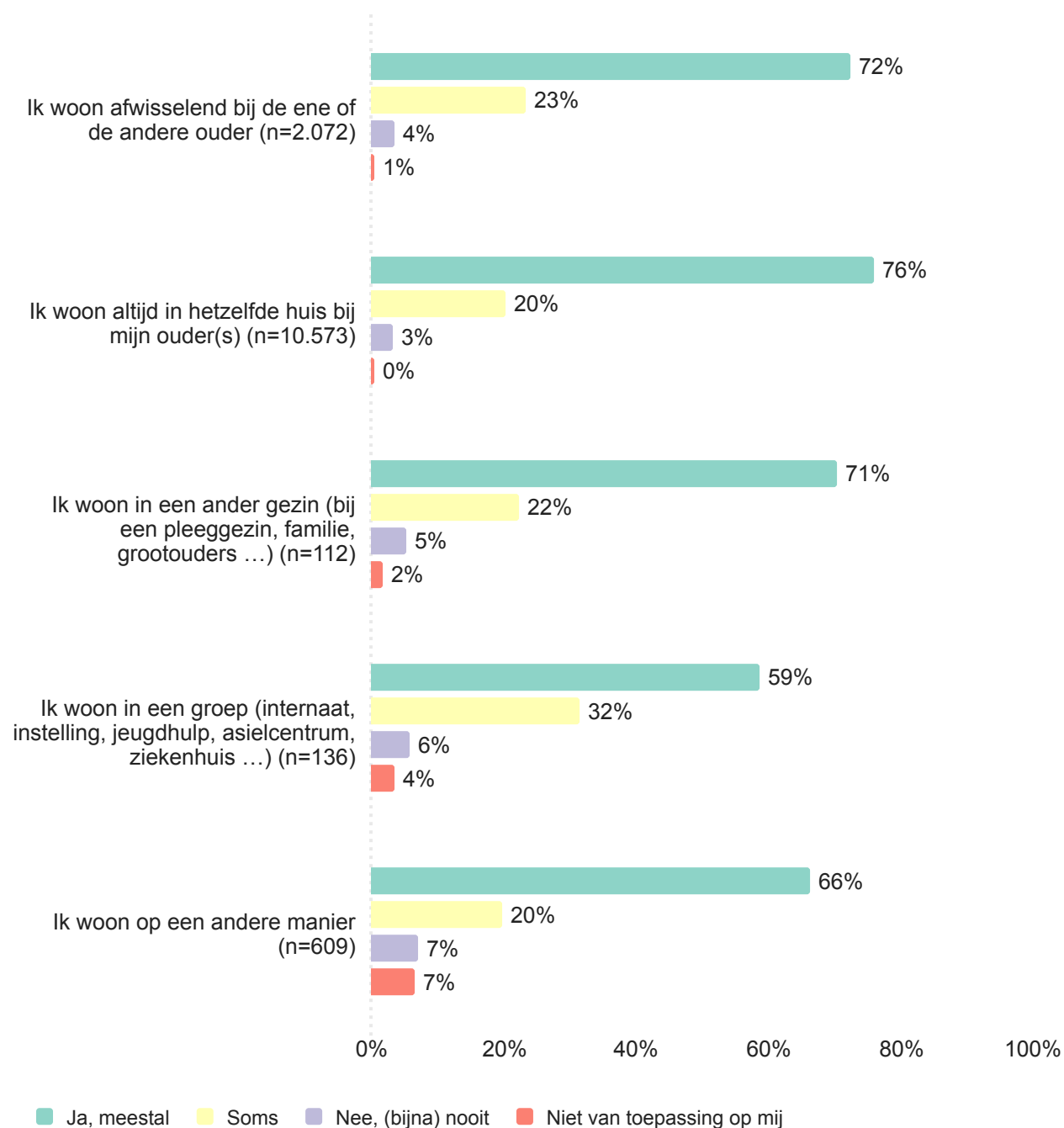
De grafieken tonen geen verschil tussen de twee groepen jongeren.



Drempels en uitdagingen in de online wereld: Jongeren in verschillende woonvormen

Ik heb goede internetverbinding als ik die nodig heb (bv. voor school).

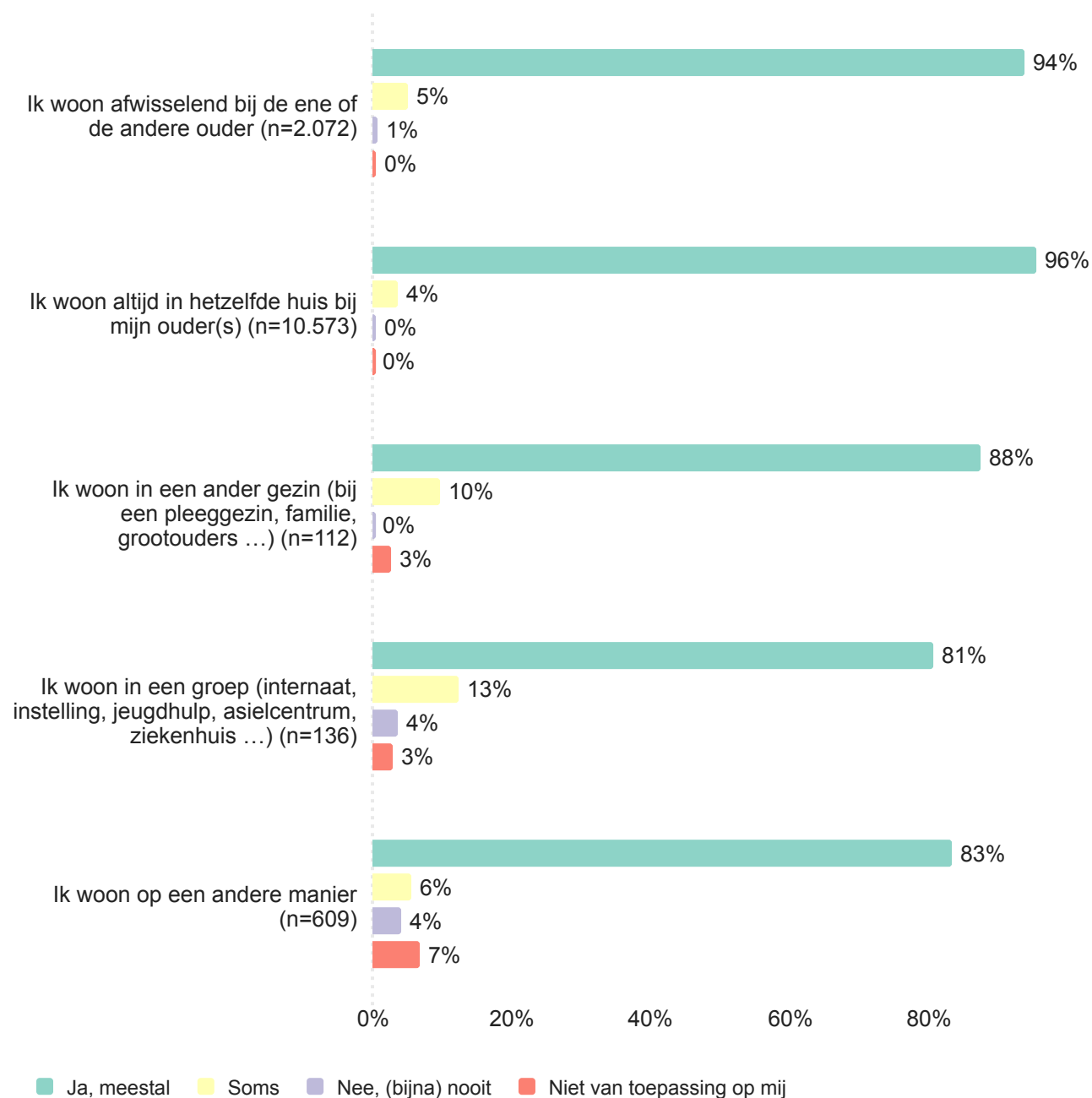
De toegankelijkheid van een goede internetverbinding (antwoordcategorie 'Ja, meestal') ligt het laagst voor jongeren die in een groep wonen.



Ik kan een computer of laptop gebruiken als ik die nodig heb (bv. voor school).

De toegankelijkheid van een computer of laptop (antwoordcategorie 'Ja, meestal') ligt het laagst voor jongeren die in een groep wonen.

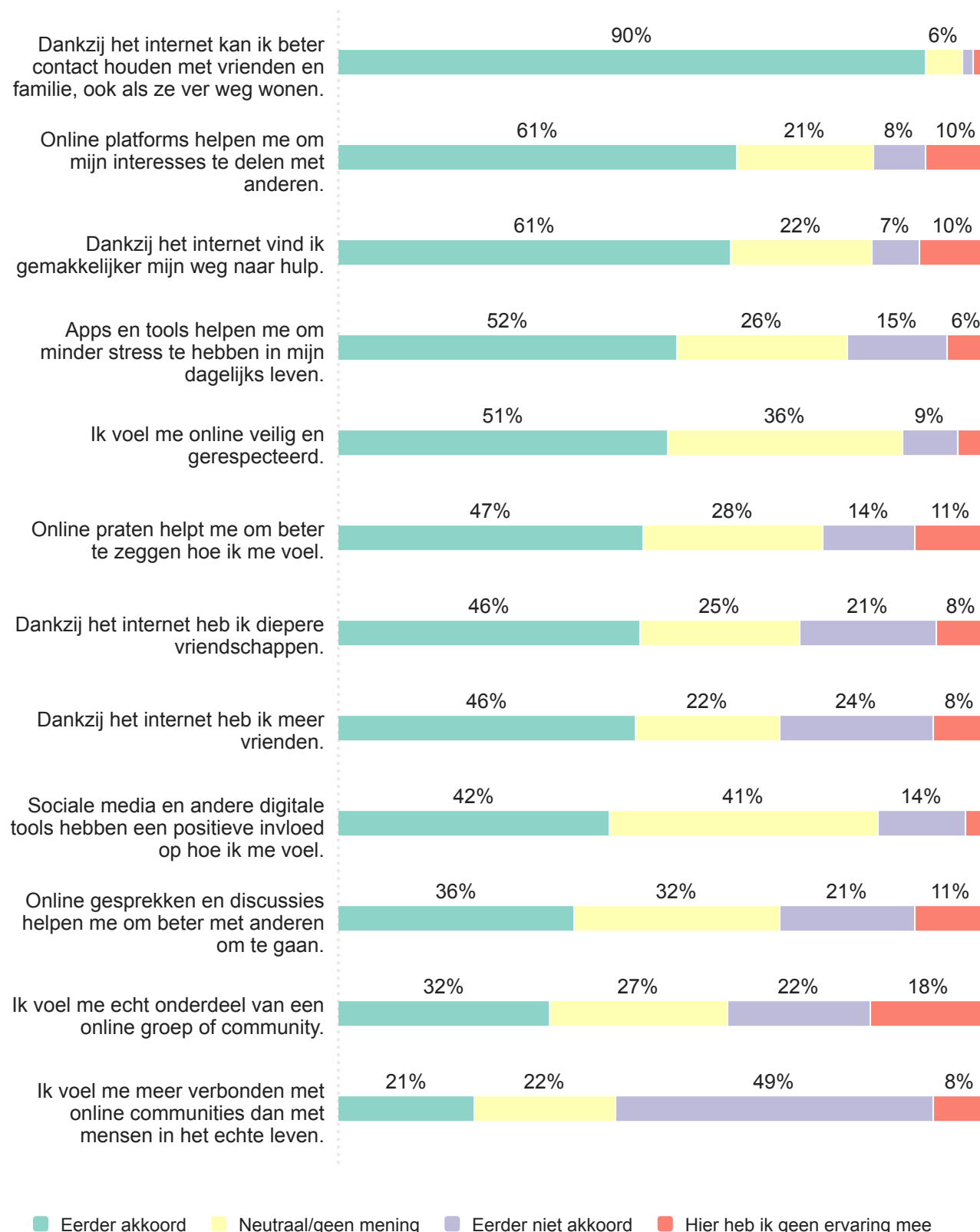
13908 antwoorden



Je online goed voelen

14. Wat vind je van deze uitspraken?

11771 antwoorden

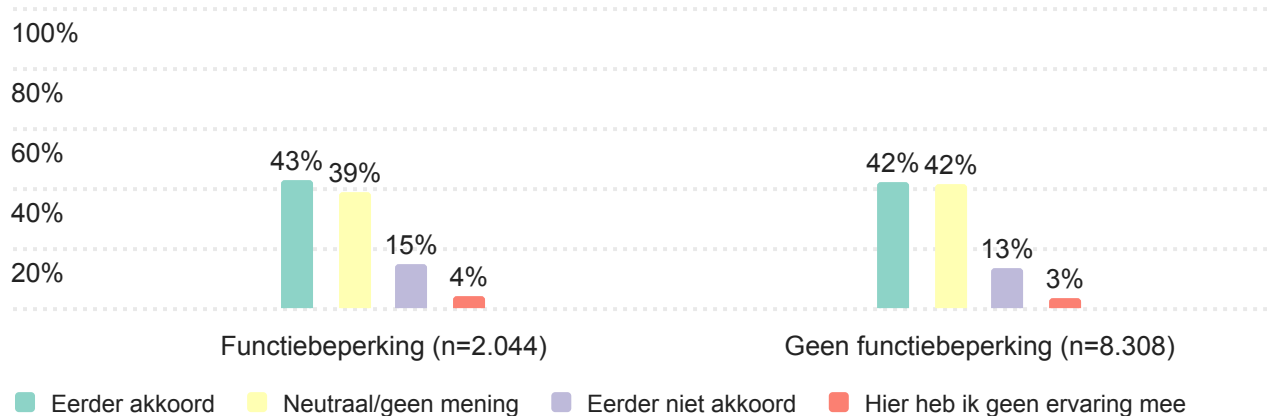


Je online goed voelen - Functiebeperking vs geen functiebeperking

Hieronder vergelijken we de antwoorden op de items uit vraag 14 tussen jongeren die aangeven dat ze een functiebeperking hebben met jongeren die aangeven dat ze geen functiebeperking hebben (cf. vraag 10 a). Jongeren die aangeven niet te weten of ze een functiebeperking hebben of dit liever niet zeggen, worden weggelaten uit de grafieken.

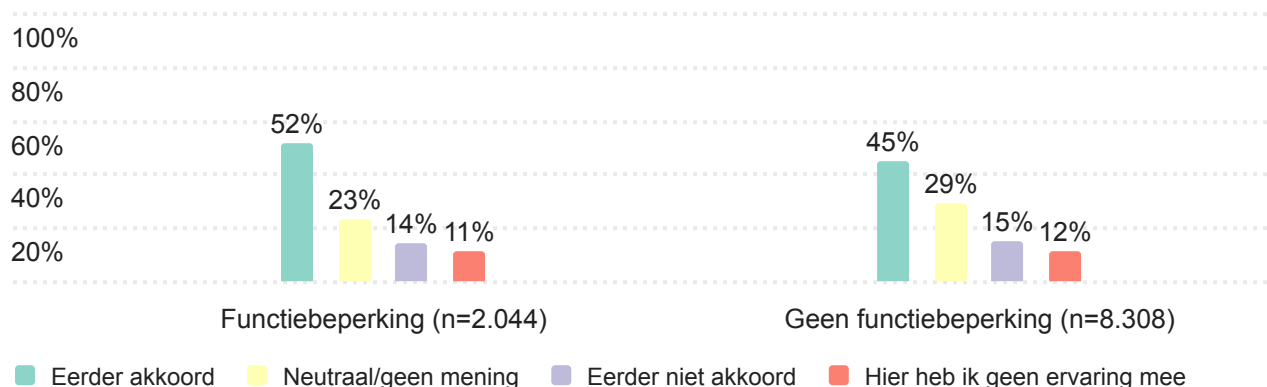
Sociale media en andere digitale tools hebben een positieve invloed op hoe ik me voel

De grafieken tonen geen verschil tussen de twee groepen jongeren.



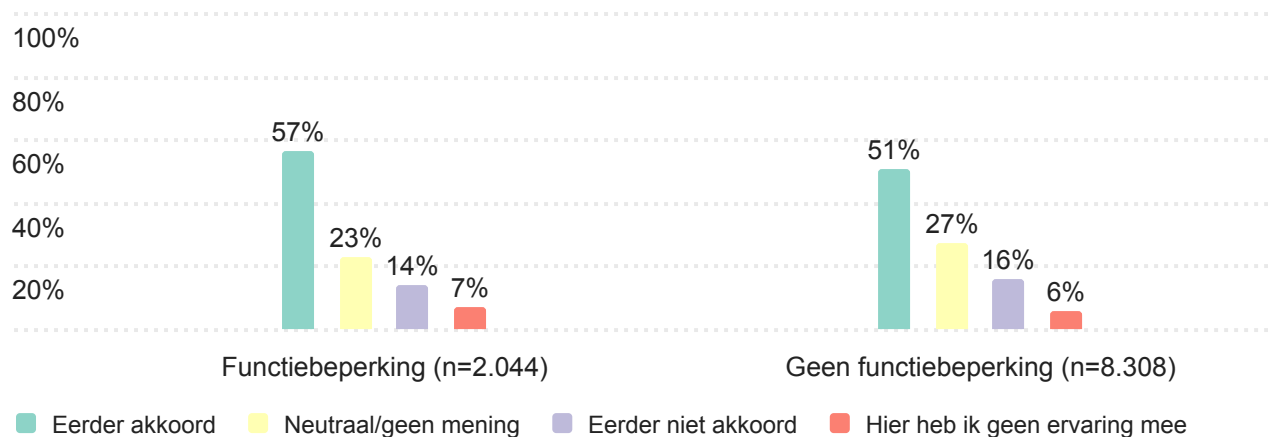
Online praten helpt me om beter te zeggen hoe ik me voel

De grafieken tonen een minimaal verschil tussen de twee groepen jongeren.



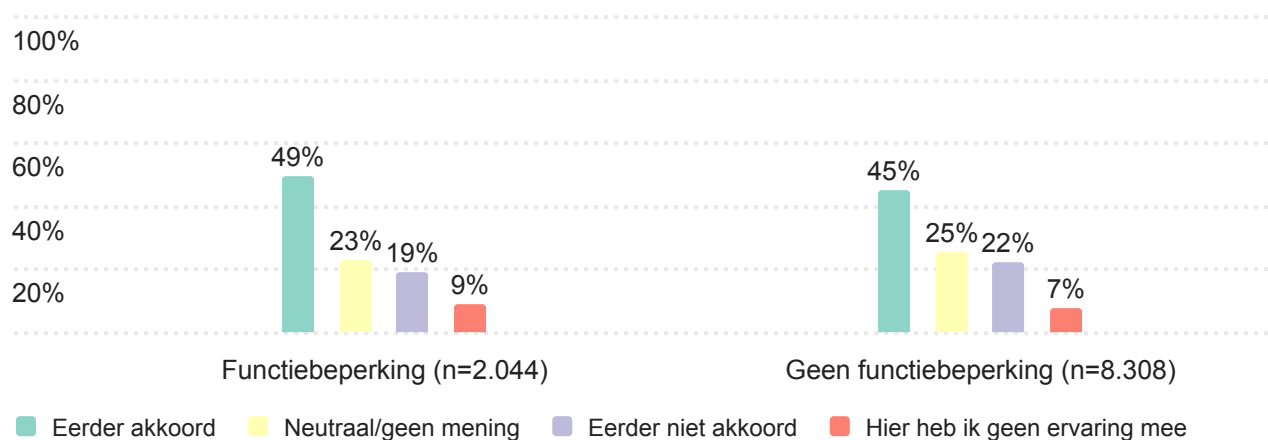
Apps en tools helpen me om minder stress te hebben in mijn dagelijks leven

De grafieken tonen een minimaal verschil tussen de twee groepen jongeren.



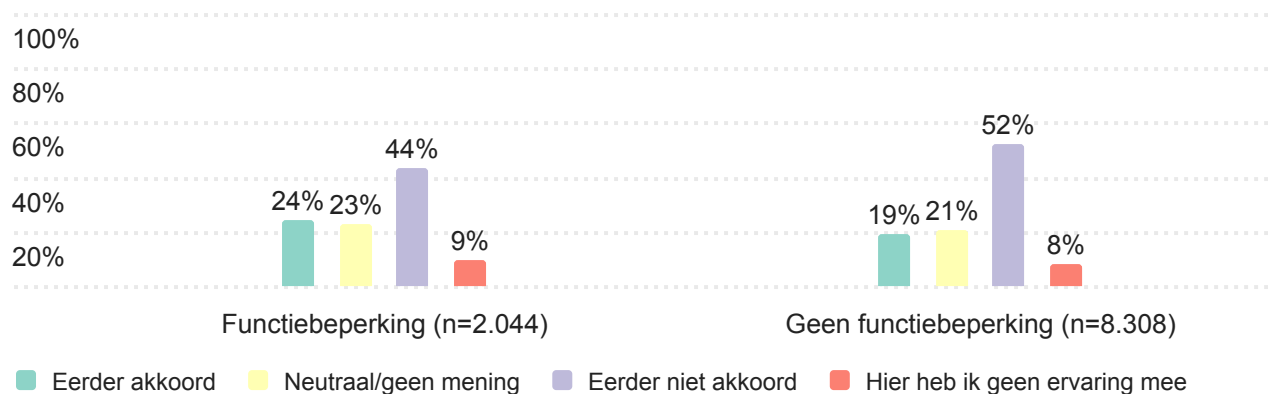
Dankzij het internet heb ik diepere vriendschappen

De grafieken tonen een minimaal verschil tussen de twee groepen jongeren.



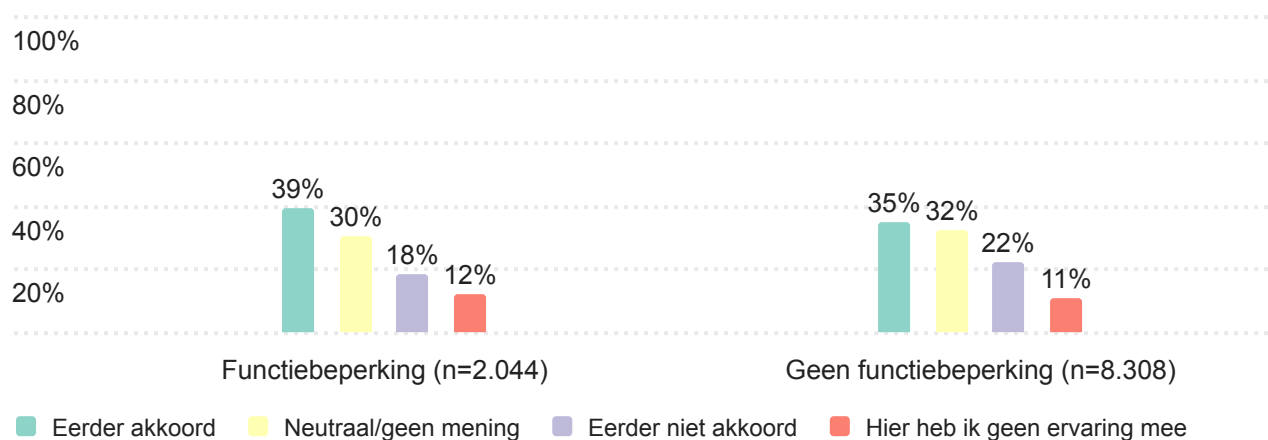
Ik voel me meer verbonden met online communities dan met mensen in het echte leven

De grafieken tonen een minimaal verschil tussen de twee groepen jongeren.



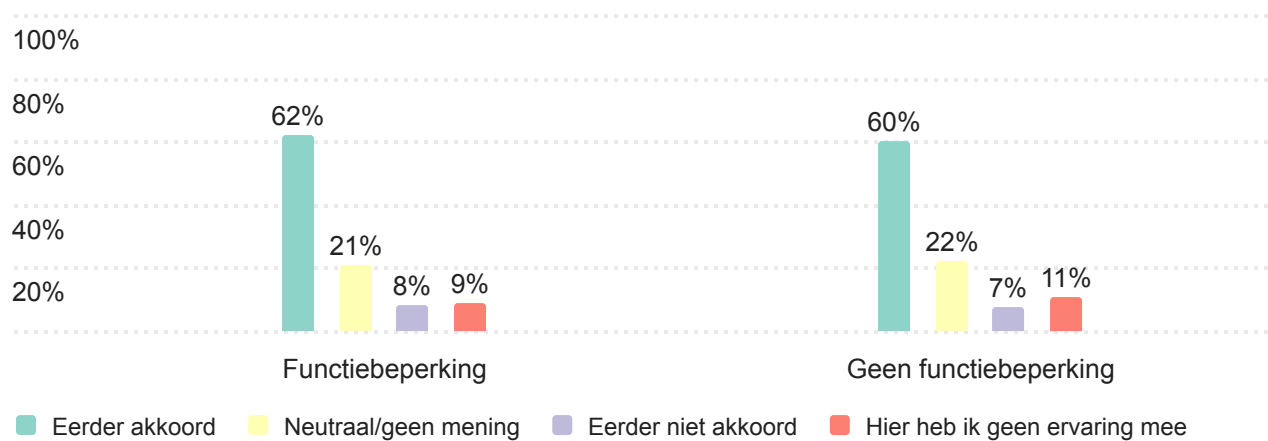
Online gesprekken en discussies helpen me om beter met anderen om te gaan.

De grafieken tonen een minimaal verschil tussen de twee groepen jongeren.



Dankzij het internet vind ik gemakkelijker mijn weg naar hulp.

De grafieken tonen geen verschil tussen beide groepen jongeren.

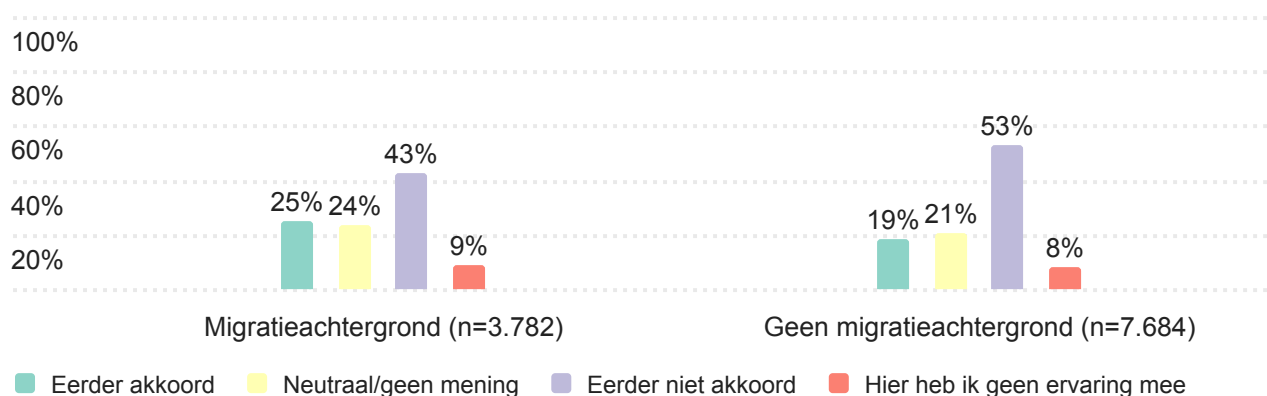


Je online goed voelen - Migratieachtergrond vs geen migratieachtergrond

Hieronder vergelijken we de antwoorden op de items uit vraag 14 tussen jongeren die aangeven dat ze een migratieachtergrond hebben (zijnde jongeren met een andere nationaliteit dan de Belgische of minstens één (groot) ouder met een andere nationaliteit dan de Belgische. cf. vraag 8) met jongeren die aangeven dat ze geen migratieachtergrond hebben. Jongeren die aangeven dit liever niet te zeggen worden weggelaten uit de grafieken.

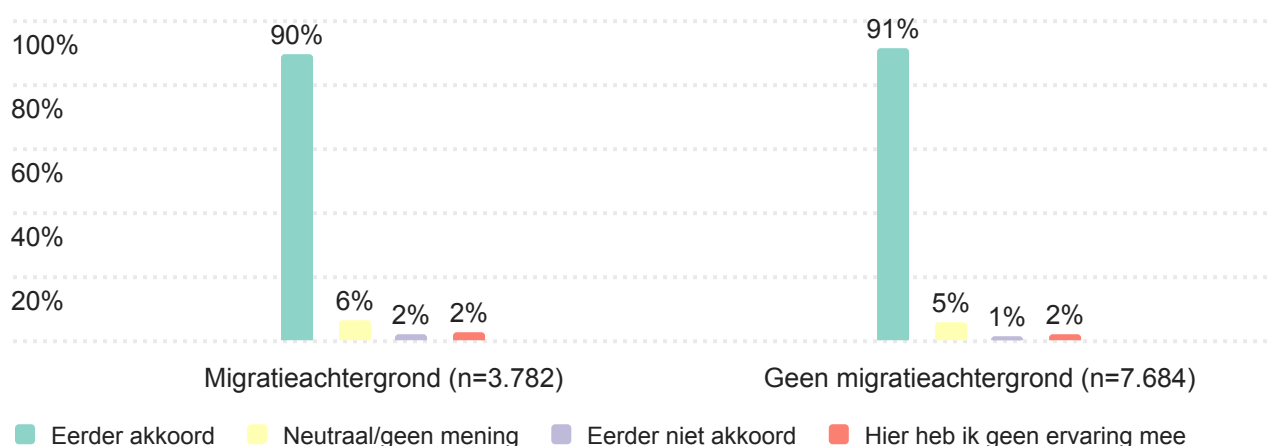
Ik voel me meer verbonden met online communities dan met mensen in het echte leven

De grafieken tonen een minimaal verschil tussen de twee groepen jongeren.



Dankzij het internet kan ik beter contact houden met vrienden en familie, ook als ze ver weg wonen

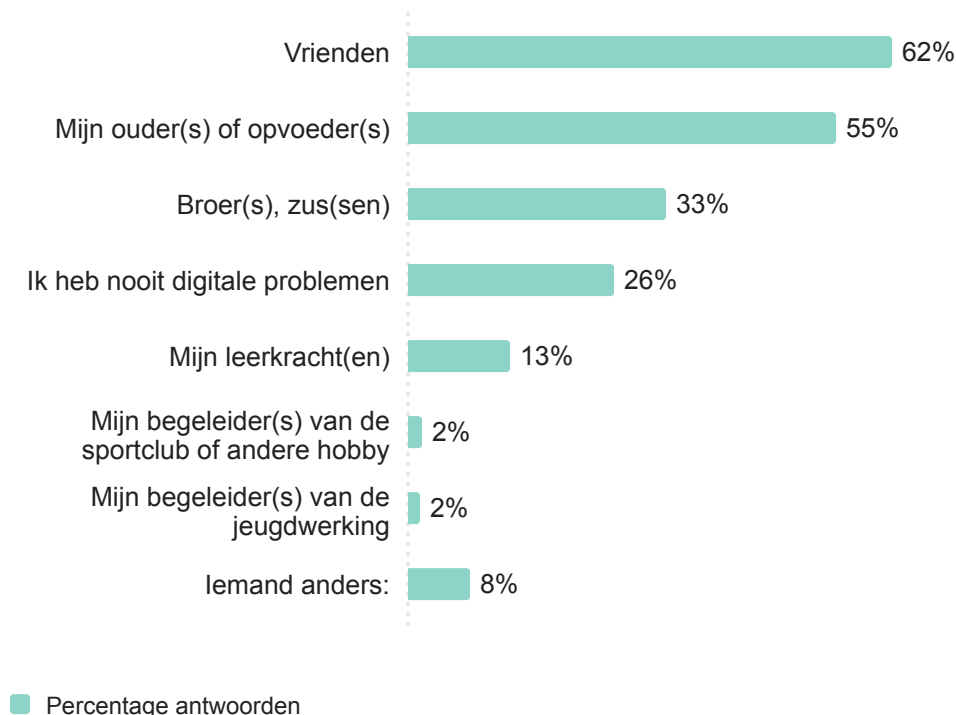
De grafieken tonen geen verschil tussen de twee groepen jongeren.



Digitale vragen

15. Bij wie vraag je raad als je digitale vragen hebt? (Meerdere antwoorden mogelijk)

11684 antwoorden



15. Iemand anders: 911 jongeren duiden 'Iemand anders' aan. De meerderheid van de jongeren die dit verduidelijken vragen raad aan een digitale tool. ChatGPT of AI worden heel vaak genoemd. Anderen verwijzen naar Google, het internet, Youtube of zeggen het op te zoeken. Ook wordt het antwoord soms gezocht via een app zelf. Daarnaast verwijzen enkele jongeren ook naar online communities zoals Reddit of "de Pokémon community". Verschillende jongeren verwijzen naar familieleden, vrienden of hun lief. enkele jongeren vragen ook raad op school aan "de digibali op school", de ICT-leerkracht, leerkrachten in het algemeen, een leerlingenbegeleider. Voor jongeren die op internaat zitten worden ook opvoeders genoemd. Jongeren die al werken vragen ook raad aan collega's. Tot slot zien we dat enkele jongeren raad vragen aan hulpverleners zoals een psycholoog, sociaal werker of vertrouwenspersoon.

Noden

16. Wat zou jou helpen om beter om te gaan met digitale media en technologie?

In de analyse van de antwoorden zien we enkele thema's naar voor komen.

Schermtijd en zelfbeheersing

Een eerste thema dat jongeren sterk bezighoudt is schermtijd en zelfbeheersing. Veel jongeren geven aan dat ze hun schermtijd willen beperken. Sommigen noemen regels en afspraken met ouders, anderen concrete hulpmiddelen zoals tijdslimieten of apps die automatisch het gebruik afremmen. Sommigen wijzen op het belang van discipline. Er is een besef dat overmatig gebruik negatieve gevolgen heeft voor concentratie, slaap en welzijn. Tegelijk worstelen jongeren met de zelfcontrole om hun telefoon of sociale media los te laten. Het gaat dus niet alleen om minder schermtijd, maar om bewuster gebruik.

- *“Een duidelijke dagindeling en digitale grenzen zouden mij helpen. Bijvoorbeeld vaste momenten zonder schermtijd en het gebruik van apps die mijn schermtijd beperken.”*
- *“Een duidelijkere grens om aan te geven of ik al dan niet te veel online bezig ben”*
- *“Tijdslimieten op sociale media. Minder verslavende (blijven scrollen) sociale media. Beter weten hoe ik er mee om moet gaan. Weten waar de grens ligt van wat goed is en wat niet.”*
- *“Een tracker om mij te overtuigen om te stoppen, maar dat kan begrijpen wat ik in een bepaalde app doen. Aanstellen wanneer het nodig zou zijn.”*
- *“Duidelijke grenzen stellen. Tijdslimieten instellen voor apps of apparaten. Offline-momenten creëren, zoals digitale rust tijdens maaltijden of voor het slapengaan.”*

Mediawijsheid

Een aanzienlijk aantal jongeren vraagt naar meer onderwijs over digitale media. Ze willen beter begrijpen hoe algoritmes werken, wat de impact is van online gedrag, en hoe ze hun privacy kunnen beschermen. Het gaat zowel over technische kennis (bv. wat doen algoritmes?) als over sociale inzichten (bv. herkennen van fake news, online pesten vermijden). Tutoriels of lessen rond digitale geletterdheid worden vaak genoemd als mogelijke oplossing.

Velen stellen voor om op school meer tijd te besteden aan mediawijsheid:

- *“Ik zou het fijn vinden als er op school meer uitleg komt over hoe algoritmes werken en wat bedrijven allemaal kunnen terugvinden.”*
- *Mediawijsheid op school. Lessen over nepnieuws, privacy, cyberpesten en sociale media zouden helpen om bewuster om te gaan met wat je online ziet en doet.”*
- *“Om in de lessen ICT het te hebben over mediawijsheid, fake news en het omgaan met het beschermen van jouw privacy.”*
- *“Meer informatie op school over tools en ook gevaren. School is nog steeds oubollig op vlak van technologie en digitale toepassingen.”*

Maar ook de rol van ouders, sensibiliseringscampagnes, influencers, zelfstudie (bijvoorbeeld aan de hand van tutorials) of ondersteunende tools worden genoemd:

- *“Infocampagnes van de overheid en hulp van ouders.”*
- *“Een AI gids die je kan raadplegen als je hulp nodig hebt.”*
- *“Duidelijke tools om fake news te leren herkennen.”*

Duidelijke regels en online veiligheid

Heel wat jongeren geven aan nood te hebben aan duidelijke regels rond digitale media. Die regels kunnen van verschillende kanten komen: thuis, op school of zelfs via wetgeving. De vraag om bescherming gaat vaak hand in hand met bezorgdheden over de impact van online content op jonge kinderen. In dit verband verwijzen enkele jongeren expliciet naar leeftijdsgrenzen voor sociale media.

- *“Strengere regels van thuis uit en op school.”*
- *“Verbod op gsm gebruik in school voor iedereen.”*
- *“Betere reglementering van zaken zoals AI, cookies, algoritmes, pornografie, ...”*
- *“Duidelijke regels van hoger af.”*
- *“Een leeftijdsverbod voor kinderen onder de 14 jaar omdat deze nog veel te kwetsbaar zijn om te kunnen omgaan met sociale media.”*
- *“Media op jonge leeftijd verbieden. Ik vind dat jonge kinderen beschermd moeten worden tegen het gevaar van de online wereld. Er zijn veel te veel prikkels die zorgen voor een slechte ontwikkeling van kinderen of die zorgen voor trauma.”*

De vraag naar meer regels is vaak gerelateerd aan een zorg over online veiligheid. Ze willen bescherming tegen ongepaste content, manipulatieve advertenties, en online gevaren zoals hacking of phishing. Verschillende jongeren vinden dat platformen meer verantwoordelijkheid moeten nemen om schadelijke inhoud te weren, zeker wanneer die gericht is op kwetsbare doelgroepen. Enkele jongeren wijzen erop dat kinderen vaak toegang krijgen tot ongepaste informatie, omdat leeftijdscontroles gemakkelijk te omzeilen zijn.

- *“Als de makers van het platform alle gevaarlijke of enge video's weghalen voor dat hij hem kunnen zien.”*
- *“Verbod op advertenties van gokwebsites enz”*
- *“Strengere regels op verband van ongevoelige dingen kunnen zeggen online.”*
- *“Betere beveiliging tegen hackers, scammers en zo voort”*
- *“Dit is niet perse voor mij maar sterkere regels hebben bij apps die dan niet toegankelijk zouden moeten zijn voor jonge kinderen zodat soorten informatie niet kunnen achterhalen worden op een jonge leeftijd. Wat ik vaak zie/zag is dat jonge kinderen seksuele termen en/of info weten en doorvertellen aan anderen dat best wel 'disturbing' is want zo iets is niet iets dat een jong kind zou moeten weten of te weten komen. Alles heeft zijn eigen tijd en apps die zulke info aanbieden, (die niet voor kleine kinderen hun ogen) zouden stricter moeten zijn met inlog gegevens bijvoorbeeld. Je kan gemakkelijk zeggen dat je ouder bent dan dat je werkelijk bent om zo gewoon een app te kunnen gebruiken.”*
- *“Veilig zijn en geen berichten krijgen van onbekende mensen (uit een ander land)”*

Toegankelijkheid

Een groep jongeren vraagt naar **eenvoudigere technologie of apps** die makkelijker te gebruiken zijn. Dit kan gaan over websites die niet duidelijk zijn, instellingen die moeilijk te vinden zijn, of updates die het gebruik bemoeilijken.

- *“Dingen niet te simpel maken maar ook niet te ingewikkeld zodat zowel de jongeren als de ouderen het efficiënt kunnen gebruiken zonder enige problemen.”*
- *“Da ze niet zo snel allemaal nieuwe updates doen dat alles veranderd.”*
- *“Duidelijkere sites, vaak heel vaag uitgelegd :/”*

Sommigen verwijzen ook naar **betaalbaarheid of toegang**: niet iedereen beschikt over dezelfde middelen (gsm, laptop) of infrastructuur (goede wifi verbinding) om goed met digitale media om te gaan.

Mentale gezondheid

Sommige jongeren linken hun digitale gedrag aan mentale druk. Verschillenden verwijzen naar onrealistische beelden op sociale media waar ze zichzelf mee vergelijken:

- *“Minder naar andere mensen kijken en denken : ‘Die zijn zo mooi en ik ben zo lelijk’”*
- *“Dat er minder 'perfecte' meisjes hun zelf laten zien, zo hebben ik en anderen meer zelfvertrouwen.”*
- *“Geen perfecte leventjes zien want ik word hier heel onzeker door. Ik heb tiktok en snapchat zelf verwijderd. Het was mijn eigen keuze en nu voel ik me zoveel beter dan daarvoor ik wordt nog steeds gepest. Medeleerlingen weten dat ik dat niet heb, gebruiken het om andere mensen tegen mij op te zetten en mijn naam in het vet en een rode kleur te zetten ik word mijn hele leven al gepest ook al heb ik hoorapparaten. Ik ben niet gelukkig.”*

Minder digitaal

Andere jongeren voelen stress door constante bereikbaarheid, of voelen zich verplicht om online aanwezig te zijn.

- *“Minder digitale media”*
- *“Minder pushmeldingen, dat maakt me rustiger.”*
- *“Minder constant op een computer moeten werken voor school (Het is vermoeiend om de hele tijd op een scherm te moeten kijken).”*
- *“Veel zaken niet online te hebben. Ik wil ook een niet online leven dus zou fijn zijn als mijn unif en rest niet zo afhankelijk van een pc was.”*
- *“Minder technologie en meer blad en pen op school aub. Door alles via laptop te doen zijn we onze schrift aan het vergeten.”*

Vrijheid & vertrouwen

Een aantal jongeren wil dan weer meer vrijheid wanneer het gaat over gebruik van digitale media. Deze jongeren vragen om de gsm toe te laten op school of minder strenge regels en meer vertrouwen van ouders.

- *“Gsm op school”*
- *“Meer privacy van mijn mama en ook wat meer vertrouwen. Ermee kunnen experimenteren op een positieve manier?”*
- *“Een smartphone altijd mogen gebruiken. En leren hoe ermee te werken op school”*
- *“MIJ IETS MEER SCHERMTIJD TE GEVEN ZODAT MIJN OUDERS ME KUNNEN VERTROUWEN DAAR IN”*

Inspiratie

17. Welke trucjes wil je graag delen met anderen om meer grip te krijgen op je schermtijd?

Een eerste groep jongeren verwijst naar het gebruik van **externe hulpmiddelen zoals apps, timers en ouderlijke controle**. Veel jongeren verwijzen naar het gebruik van ondersteunende apps om hun schermtijd te beperken. Voorbeelden zijn 'Schermtijd' van iOS, Family Link, Focus Tree, Forest en Opal. Ook eenvoudige hulpmiddelen zoals het instellen van een timer of alarm komen terug in de antwoorden. Sommige jongeren schakelen bewust hun ouders in om meer grip te krijgen op hun schermgebruik.

- *“Actief kijken naar hoeveel schermtijd je hebt.”*
- *“Apps die je hier bij helpen. Bijvoorbeeld apps die na 2 uur zeggen dat je moet bewegen.”*
- *“Je gsm overdag aan je ouders geven en pas s'avonds er op zitten.”*
- *“Je ouders family link laten installeren op je gsm en dan een tijdslimiet instellen.”*
- *“Je ouders hierover laten beslissen”*

Een andere groep jongeren focust op manieren om hun **zelfbeheersing te versterken**. Ze noemen strategieën zoals het maken van een dagplanning met vaste schermmomenten, het bewust weleggen of uitschakelen van de gsm, het ontwikkelen van discipline, en het vergroten van hun bewustzijn rond de impact van schermgebruik.

- *“Besef wat je mist als je niet buiten bent met mensen. het online te weten te komen/ of het online ervaren is vele anders dan dat je het echt in dat moment bent en beseft hoe leuk het buiten kan zijn en beseft dat je die gsm niet nodig hebt!”*
- *“Ik leg mijn telefoon ook weg als ik huiswerk maak of ga slapen. Mijn telefoon mag ook nooit in mijn kamer liggen als het tijd is om te slapen.”*
- *“Ik ben christelijk en een belangrijk aspect is discipline en ik denk dat iedereen een beetje discipline kan hebben om hun tijd te benutten.”*
- *“Je ouders moeten je niet te strikte regels geven en je moet weten dat elke 5 minuten dat je op je scherm zit dat dat ook 5 minuten knuffelen met je ouders kon zijn bv.”*
- *“Bewust zoeken op bijvoorbeeld TikTok naar videos die negatief praten over schermtijd om jou te motiveren maar ook zodat het vaker op je foryoupage komt en je steeds weer denk aan je schermtijd”*

Jongeren stellen ook trucs voor om **prikkels en verslavende elementen te beperken**. Sommige jongeren maken hun smartphone bewust minder aantrekkelijk of minder storend. Ze doen dit door meldingen uit te schakelen, apps te verwijderen of het toestel op zwart-witmodus te zetten. Zo proberen ze impulsen te verminderen die tot overmatig gebruik kunnen leiden.

- *“Zet je telefoon op zwart wit kleuren, daardoor is je telefoon minder 'aantrekkelijk' dus daalt je schermtijd. Ik heb in de 'opdrachten' app iets gemaakt waardoor je makkelijk tussen de twee modes kan kiezen. Mijn telefoon zit bijna altijd op focus mode dus ik krijg geen meldingen/trillingen van WhatsApp en laat alleen telefoongesprekken door, dus alleen als het dringend is bellen ze me en als het niet dringend is sturen ze een bericht naar mij. Na een bepaald moment check ik mijn WhatsApp notificaties.”*
- *“Verwijder instagram, tik tok en youtube want 90% van wat hierop verschijnt maakt je verslaafd, onzeker, bang... De scroll-media moet minder breindood als effect hebben.”*
- *“Minder games downloaden”*

Een andere strategie die jongeren aanwenden is het bewust opzoeken van alternatieve, **niet-digitale bezigheden**. Ze noemen onder andere het ontwikkelen van hobby's, buiten zijn, sporten of afspreken met vrienden als manieren om de schermtijd vanzelf te doen dalen.

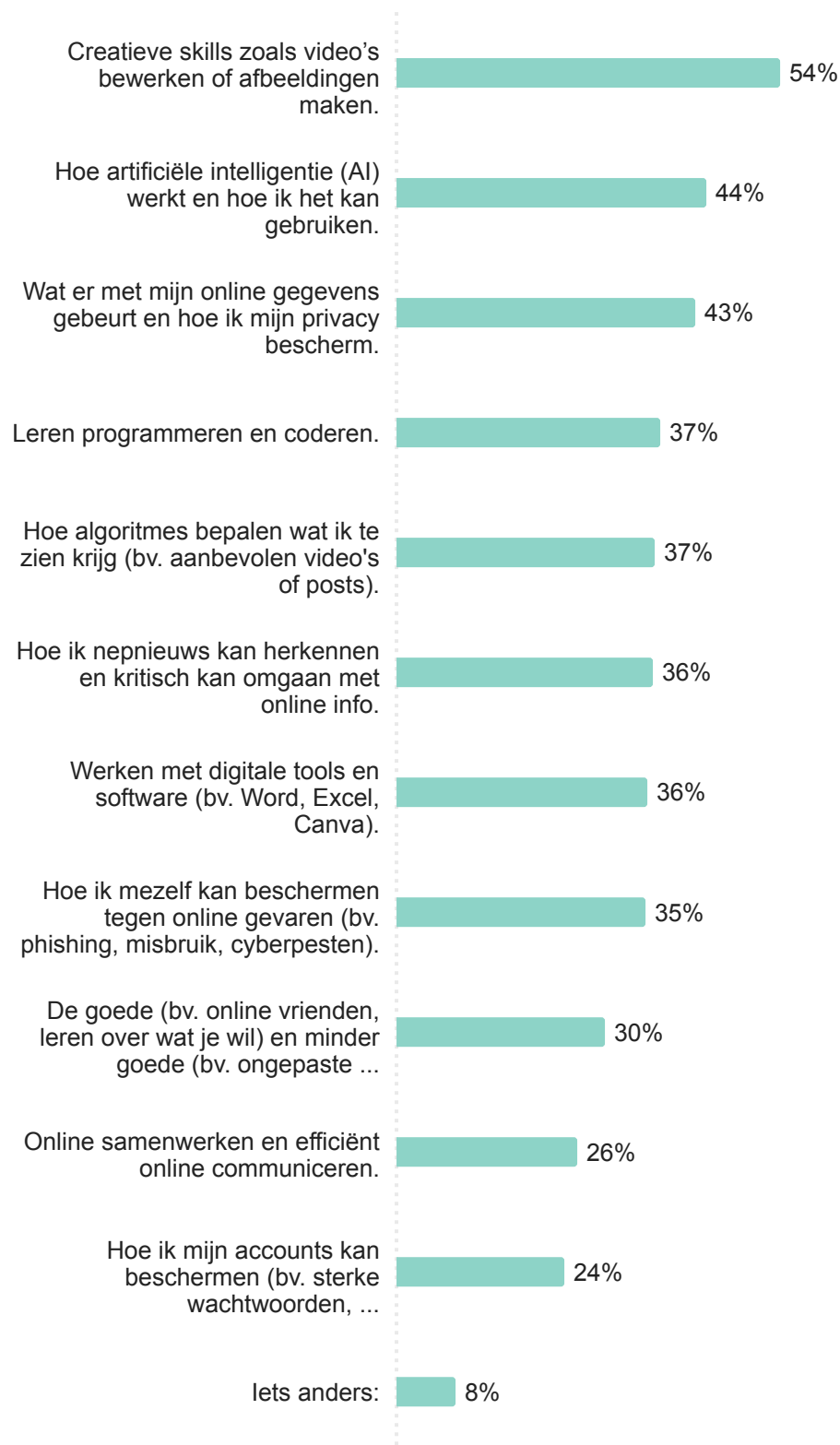
- *“Buiten gaan wandelen of meerdere dingen doen zodat je afgeleid word en dan vergeet je de schermtijd en dan zit je minder op je telefoon.”*
- *“Buiten spelen met vrienden of broers en zussen”*
- *“Gaan sporten vermindert je schermtijd.*
- *“Minder doomscrollen en meer met vrienden buitengaan, activiteiten doen, praten, social zijn buiten de digitale wereld”*

Ten slotte geven enkele jongeren aan dat ze **geen concrete trucjes** hebben, maar deze **wel nodig** hebben. Dit onderstreept hoe actueel en relevant het thema is, en hoezeer jongeren zoekende zijn naar haalbare manieren om hun schermgebruik onder controle te krijgen.

Mediawijsheid op school

18. Op school zou ik graag meer leren over / had ik graag meer geleerd over... (Meerdere antwoorden mogelijk)

11138 antwoorden



■ Percentage antwoorden

18. Iets anders: 945 jongeren (8%) duiden de optie 'iets anders' aan. Een aanzienlijk deel van deze jongeren geeft aan dat ze vinden dat ze alles al geleerd hebben. Enkel vinden dat de bestaande inhoud enkel grondiger behandeld zou moeten worden. Ook is er een opvallend aantal jongeren dat stelt dat deze thema's niet op school thuishoren, of dat ze hier geen interesse in hebben.

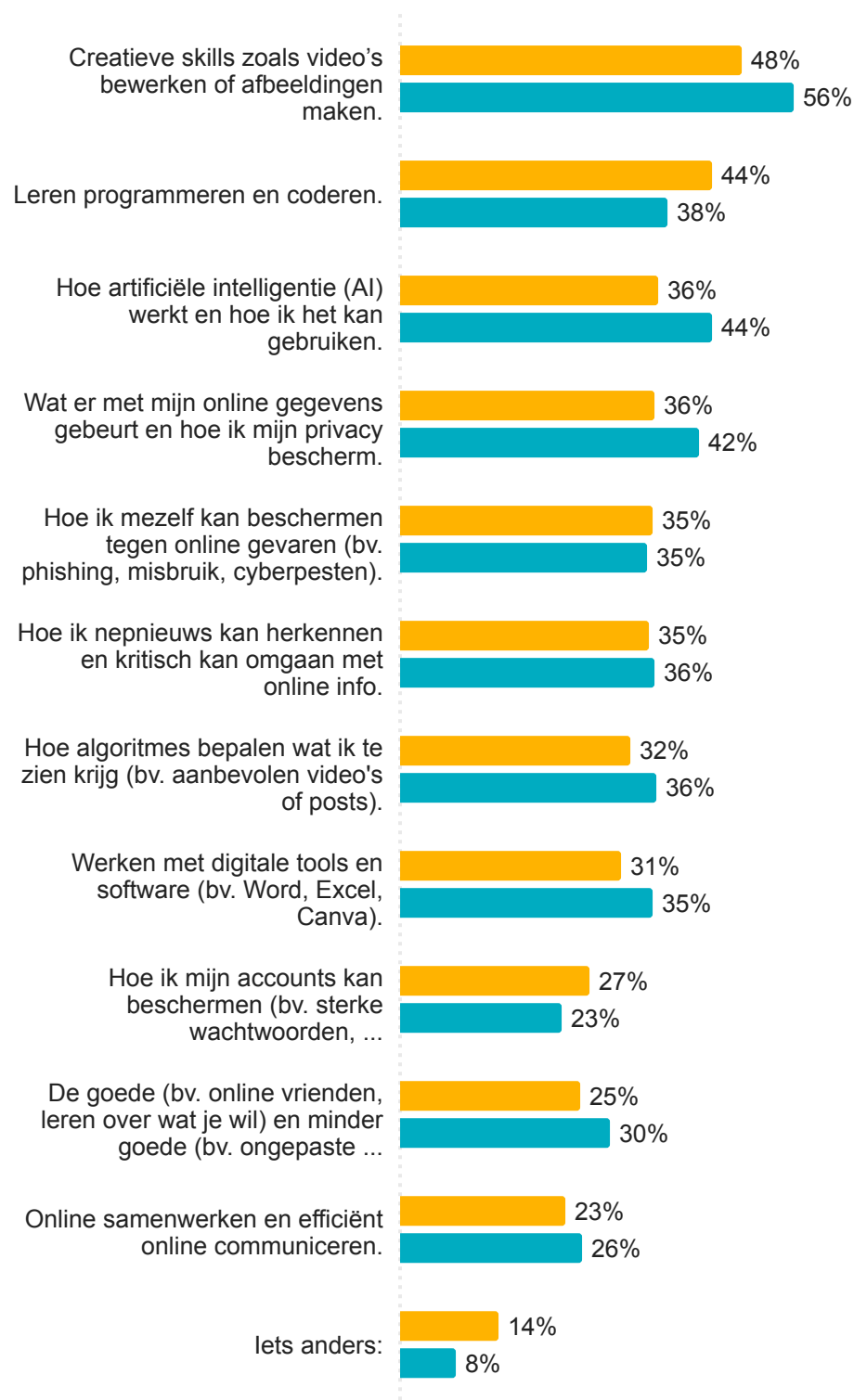
Toch tonen ook veel jongeren duidelijk interesse in bijkomende of verdiepende thema's. Een vaak genoemd onderwerp is het beperken van schermtijd. Daarnaast vragen ze ook aandacht voor sociale thema's: de impact van sociale media op zelfbeeld en mentale gezondheid, verslaving aan digitale tools, en hoe je online op een respectvolle manier communiceert of ongepast gedrag kan melden. Jongeren vragen verder ook aandacht voor het herkennen van de negatieve én positieve kanten van sociale media, en het belang van digitale vaardigheden in het dagelijks leven.

Er leeft ook veel nieuwsgierigheid naar meer technische of gespecialiseerde onderwerpen zoals coderen, hacken, cybersecurity, artificiële intelligentie (en de mogelijke gevaren daarvan). Ook economische thema's zoals crypto, online beleggen, en het starten van een online onderneming spreekt heel wat jongeren. Op creatief vlak tonen jongeren interesse in design, fotografie, editen van beelden en video, het maken van vlogs en websites. Evengoed zijn er jongeren die vragen om op school meer basisvaardigheden te leren, zoals hoe ze met een gsm of laptop kunnen werken.

Mediawijsheid op school: buitengewoon vs gewoon secundair onderwijs

18. Op school zou ik graag meer leren over / had ik graag meer geleerd over... (Meerdere antwoorden mogelijk)

10565 antwoorden



■ Buitengewoon secundair onderwijs ■ Gewoon secundair onderwijs

Mediawijsheid op school: 1e graad secundair onderwijs

18. Op school zou ik graag meer leren over / had ik graag meer geleerd over... (Meerdere antwoorden mogelijk)

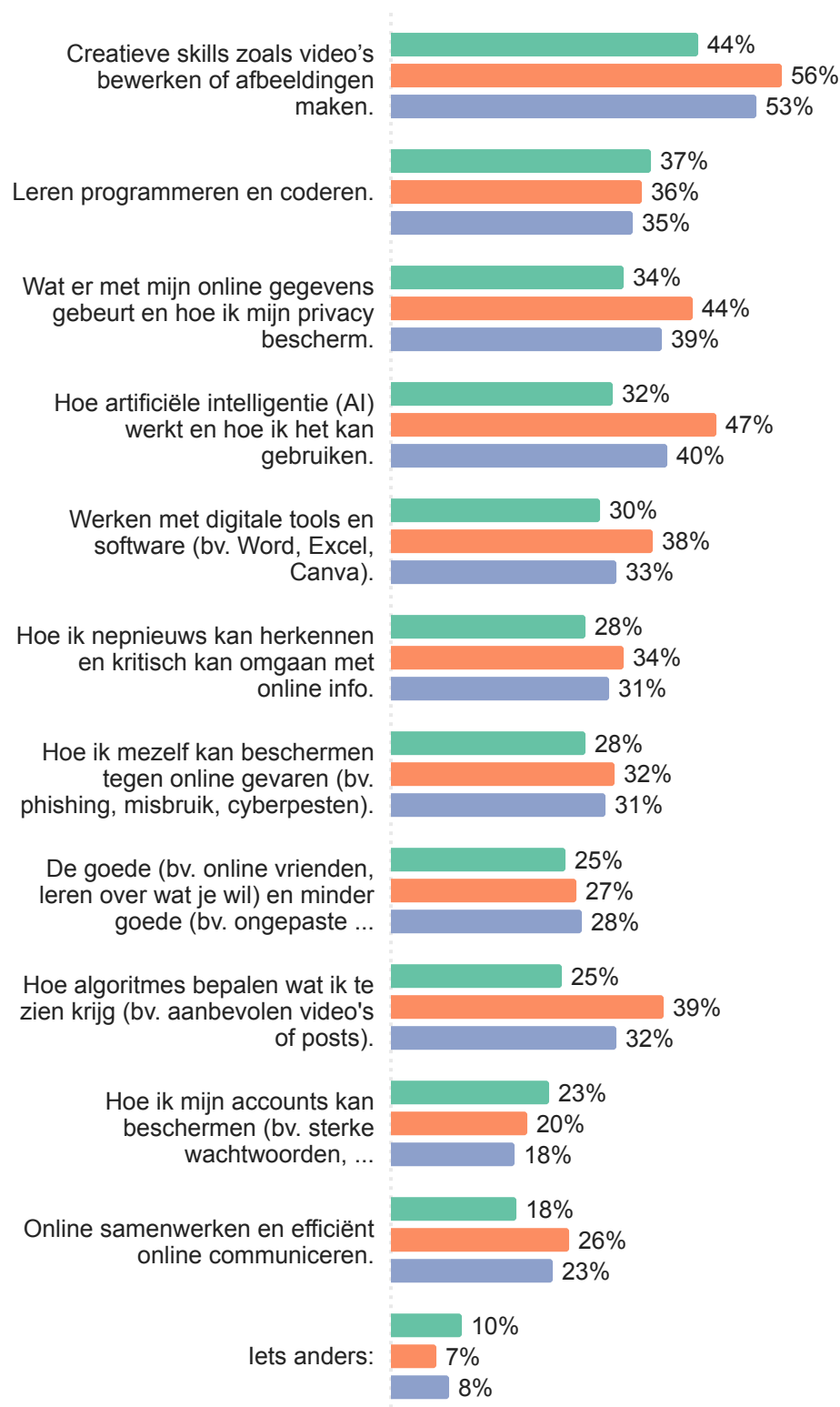
3496 antwoorden



Mediawijsheid op school: 2e-3e graad secundair onderwijs

18. Op school zou ik graag meer leren over / had ik graag meer geleerd over... (Meerdere antwoorden mogelijk)

6563 antwoorden

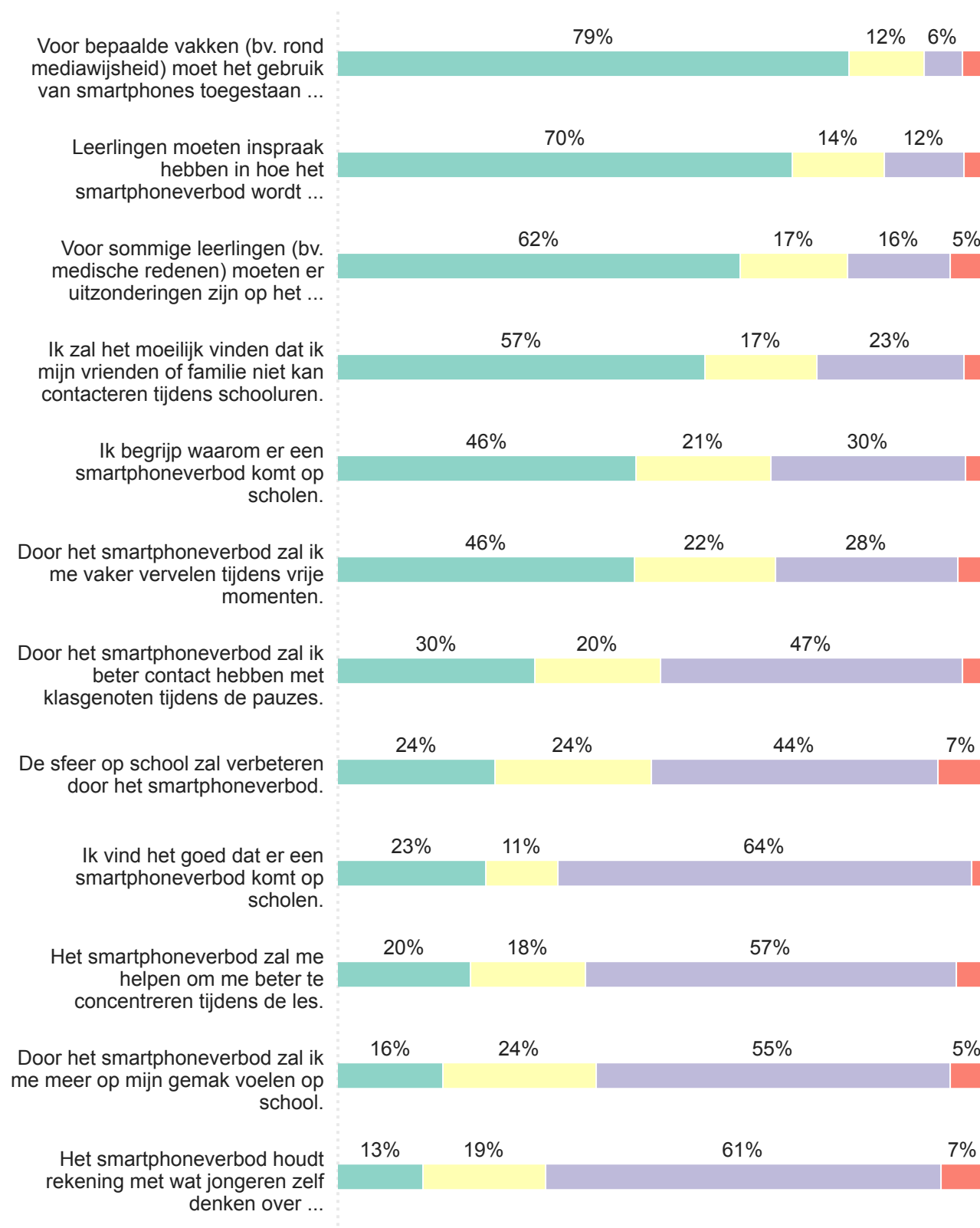


■ SO - 2e/3e graad Arbeidsmarktfinaliteit
 ■ SO - 2e/3e graad Doorstroomfinaliteit
 ■ SO - 2e/3e graad Dubbele finaliteit

Smartphoneverbod op scholen

19. Vanaf volgend schooljaar is er een smartphoneverbod in lagere en secundaire scholen. Wat vind je hiervan?

10678 antwoorden

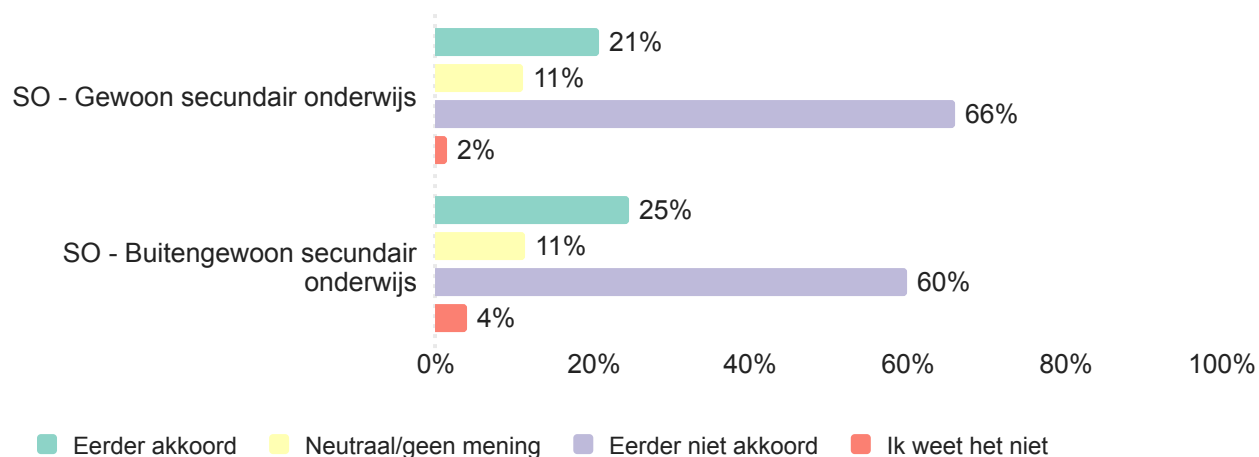


■ Eerder akkoord
 ■ Neutraal/geen mening
 ■ Eerder niet akkoord
 ■ Ik weet het niet

Verschillen tussen de stromen in het secundair onderwijs

Ik vind het goed dat er een smartphoneverbod komt op scholen

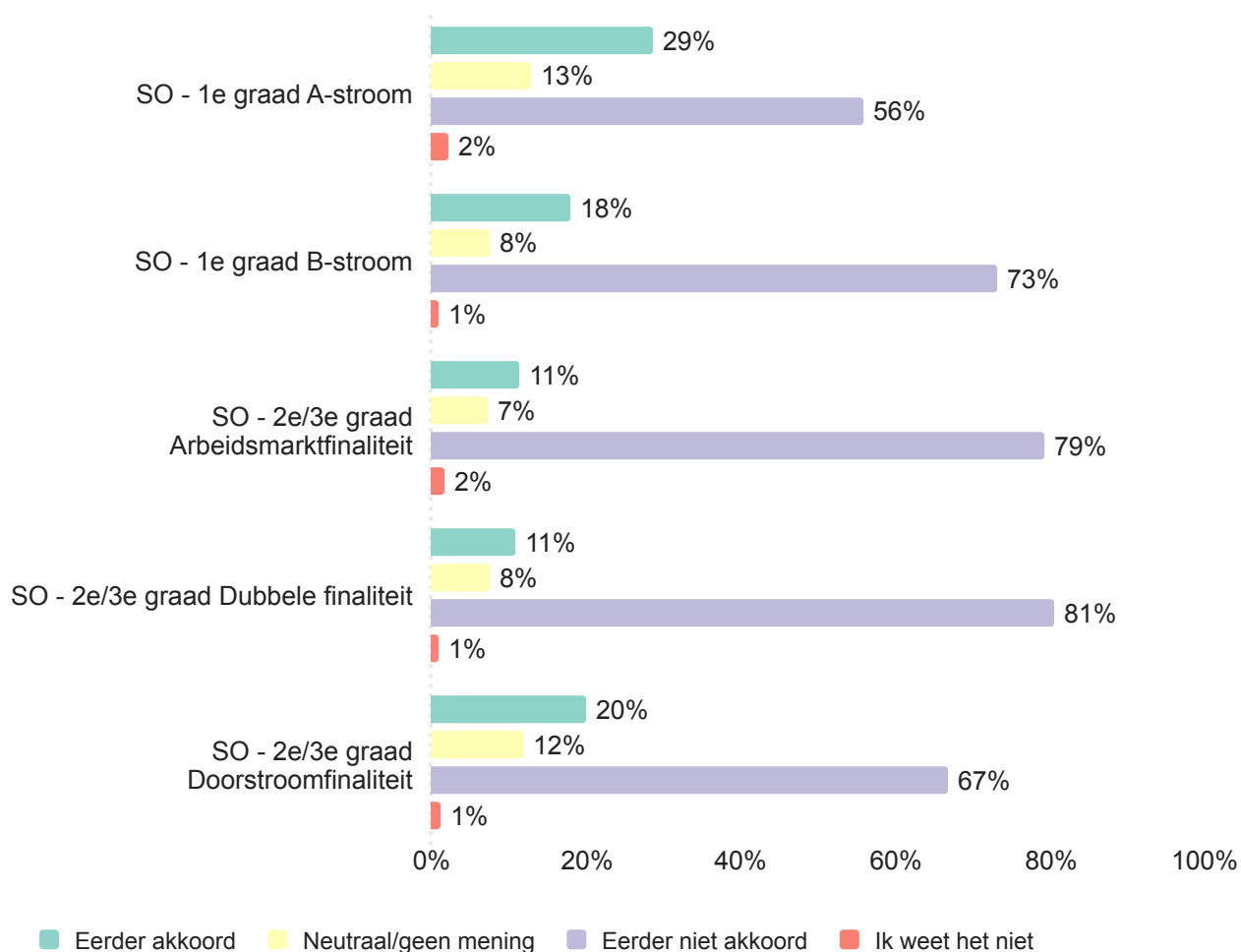
10133 antwoorden



Verschillen tussen de stromen in het secundair onderwijs

Ik vind het goed dat er een smartphoneverbod komt op scholen

9741 antwoorden



Jouw advies voor de politiek?

20. De digitale wereld verandert snel, met steeds meer mogelijkheden voor jongeren. Wat vind jij dat politiekers moeten doen zodat kinderen en jongeren deze mogelijkheden kunnen gebruiken en tegelijkertijd veilig blijven voor de gevaren?

Het **smartphoneverbod op school** is een van de meest besproken thema's. De meeste reageren negatief op dit verbod en uiten hun bezorgdheid over de doeltreffendheid ervan. Ze vinden dat het verbod hun autonomie ondermijnt en dat het geen echte oplossing biedt. Velen zeggen dat ze hun gsm nodig hebben voor Smartschool, contact met ouders of om te weten waar ze les hebben. Ze vinden dat het verbod leidt tot meer stress, verveling en zelfs sociale uitsluiting. Sommige jongeren zeggen dat ze zich veiliger voelen met hun gsm op zak. Anderen wijzen erop dat het verbod leidt tot meer stiekem gebruik. Ze stellen alternatieven voor zoals gebruik tijdens pauzes of enkel verbod tijdens de les. Sommigen vinden dat het verbod enkel voor de eerste graad moet gelden. Ze willen dat scholen inzetten op gedragsregels en educatie in plaats van verbieden.

- *"GSM MOETEN TERUG OP SCHOOL OF ANDERS WORDT IK BOOS"*
- *"gsm niet laten af pakken door de school want als er iets gebeurt met die persoon kan de gsm niet worden bereikt door de ouders of familie"*
- *"ik vind dat je de smartphone mag gebruiken tijdens de pauzes om te kijken welke vakken je na de pauze hebt en naar welk lokaal je moet want ik zelf kan dat niet allemaal uit mijn hoofd en kijk dus meestal wel op mijn gsm als hulpmiddel. de smartphone staat niet in de weg om jongeren sociaal te laten zijn ik praat altijd met mijn vriendinnen maar toon soms ook wel dingen op mijn gsm."*
- *"dat ze de gsm verbod aub weg doen op scholen want soms kan het echt nodig zijn maar dat er op de korte speeltijd er niet word op gespeeld"*

Aansluitend op actuele debatten over **leeftijdsgrenzen** op sociale media, zien we dat ook vele jongeren hierrond adviezen formuleren. Vele jongeren vinden dat er leeftijdsgrenzen moeten zijn voor apps zoals TikTok, Instagram en Snapchat, maar de meningen verschillen over waar precies de grens moet liggen. Ze wijzen erop dat je nu makkelijk je leeftijd kunt faken en dat dit aangepakt moet worden. Sommigen stellen voor om in te loggen met een identiteitskaart of ouderlijke toestemming. Jongeren willen niet dat alles verboden wordt, maar wel dat er duidelijke grenzen zijn.

- *"Sociale media afschermen voor te jonge kinderen"*
- *"Apps zoals tiktok en snapchat en instagram echt beveligen voor mensen jonger dan 14 jaar."*
- *"Digitale toegang via identiteitskaart en zo leeftijdscontrole. Leeftijdsgerichte toegang op apps en chatboxes."*
- *"Een leeftijd limiet op bepaalde spelletjes."*

Aansluitend vindt een grote groep jongeren dat er vanuit de overheid of technologiebedrijven meer **restricties en controles** moeten zijn rond de **inhouden** die kinderen en jongeren te zien krijgen of wat ze kunnen doen met een smartphone. Voor sommigen is dit een beter alternatief dan een verbod op toestellen. Er zijn voorstellen als het maken van speciale kinderversies van apps of dat apps standaard veilige instellingen hebben voor jongeren. Ze willen dat de digitale wereld aangepast wordt aan hun leeftijd, niet omgekeerd.

- *"Harder contoleren voor apps zoals tiktok en zo. Dat ze misschien zelfs hun pas nodig hebben om de app zelfs maar te downloaden want ik vindt het echt mega verslaven en wil er ook van af geraken."*
- *"Beter aanpassen wat jongeren te zien krijgen (het moeten dingen zijn die gepast zijn voor hun leeftijd)"*

- *“De leeftijdsgrenzen kan je eigenlijk heel makkelijk omzeilen en tegelijkertijd heeft het van veel apps ook geen zin dat ze erop staan. Ik denk dat ze sommige apps die bv niet veilig zijn zouden moeten blokkeren ofzo.”*
- *“Ik vind dat Europa moet overwegen om speciale Gsm's voor kinderen te maken dat geen camera heeft en gecontroleerd kan worden door de school.”*
- *“Controleren of jongeren niet liegen over hun leeftijd.”*

Sommige jongeren pleiten voor een harde aanpak: strengere wetten, controlemechanismen en zelfs strafmaatregelen. Ze willen dat er duidelijke consequenties volgen voor misbruik of overtredingen

- *“Het volledig illegaal maken met straf zoals een grote boete of zelfs een celstraf”*
- *“Alles meer beveiligd en mensen zwaarder straffen.”*
- *“Cyber politie oprichten.”*

Heel wat andere jongeren zien meer heil in **mediawijsheid** dan in restricties. Ze willen geen verbod op smartphones, maar lessen over hoe je veilig en slim met technologie omgaat. Ze vinden dat scholen een belangrijke rol moeten spelen in het bijbrengen van digitale vaardigheden, bewustwording rond risico's en een genuanceerde omgang met nieuwe technologieën. Sommigen willen dat dit al start in de lagere school.

- *“Al wordt populairder, informeer de mensen over deze tools, bv: auteursrechten. Chatgpt is een handige tool en ik vind dat er op scholen moet leren mee gewerkt worden. Ik vind dat sociale media niet mag verbannen worden voor jongeren. Jongeren moeten er beter mee leren omgaan en leren over de gevaren, als jongeren later ouder worden zullen ze geïntroduceerd worden aan een compleet nieuwe wereld en ze zullen geen grenzen hebben. Als je iets wilt verbannen dan zou ik gaan voor Tiktok.”*
- *“Campagnes organiseren hoe je best veilig met je smartphone kan omgaan en daar rond ook een deel infosessies organiseren.”*
- *“Ik vind dat op scholen smartphones verbieden niet veel zal doen, bij ons is het al verboden maar iedereen doet het stiekem. ik vind dat we op school meer info moeten krijgen over sociale media en veiligheid ipv bv het leven van alan turing”*
- *“Echt leren wat de gevolgen er van zijn want wat er tegewoordig allemaal gebeurt op sociale media want dat soms echt is niet oke, vaak wordt hier niet van gesproken omdat kinderen dat zo geheim houden.”*

Verder zien we ook enkele aanbevelingen rond de manier waarop **politiek** gevoerd wordt. Een aantal jongeren onderstreept het belang van hun eigen stem in het debat. Ze willen dat de politiek hen actief betreft in beslissingen over hun digitale leefwereld. Sommigen vinden zelfs dat dit domein helemaal buiten de politiek valt en eerder thuishoort bij het gezin. Daarnaast zijn er jongeren die hun frustratie uiten over het beleid en het gebrek aan vertrouwen in politici.

- *“De kinderen voor hun zelf laten kiezen het is hun leven.”*
- *“Dat is de taak van de ouders. Gewoon omdat de kinderen hun gsm niet op school kunnen gebruiken betekent dat niet dat die dat niet gaan gebruiken thuis. De smartphoneverbod heeft echt geen nut!”*
- *“Geen smartphone verbod. Luisteren naar jongeren. Belangrijkste prioriteiten eerst oplossen. Maak van onze parlement geen circus.”*
- *“Fix jullie kapotte systeem, maak geen domme maar toekomstgerichte plannen. Stop het smarhthoneverbod dat letterlijk gevaarlijk kan zijn omdat iedereen na school zelfs op de fiets direct overgaan tot het swipen op hun gsm.”*

Sommige jongeren wijzen erop dat veel **politieke beslissingen onvoldoende afgestemd zijn op de digitale realiteit** waarin zij opgroeien. Ze vinden dat de politiek achterloopt, en pleiten voor meer toekomstgericht beleid dat de positieve kanten van technologie erkent en versterkt.

- *“De politiciers moeten met zo een conservatief beeld hebben over gsm's en zo. Ze weten eigenlijk denk ik bar weinig over zulke dingen.”*
- *“De politiciers moeten misschien eens realiseren dat we tegenwoordig leven in een digitaal tijdperk, en dat het niet zo een heel slimme beslissing is om dit tegen te gaan.”*
- *“In plaats van een verbod wat leid tot een mindere kennis van technologie lopen kinderen hier achter. Je moet alles zelf leren want er word niet veel aangeboden op scholen en leerdoelstellingen. De politiek ziet enkel de 'negatieve' kant van het smartphonegebruik op scholen en niet de vele positieve kanten die het bied. Kinderen die op school leren over technologie blijven vaker binnen wat ze kennen en gaan niet de foute kant op experimenteren (black market, hacks, etc) omdat ze de gevaren kennen.”*

Ten slotte zien we ook **een tegenstem van jongeren** die vinden dat de samenleving te digitaal is geworden. Ze verlangen terug naar een tijd met minder technologie, en stellen zich sceptisch op tegenover digitale vooruitgang.

- *“Ik vind gewoon dat de wereld minder digitaal moet zijn soms, want vroeger was online gaan een 'escape' uit de echte wereld maar nu juist omgekeerd. “*
- *“Ik vind dat men niet moet toegeven aan de nieuwe technologieën, aangezien die nooit een positieve impact hebben. Men heeft het vroeger ook overleefd zonder al die toestellen, en toen ging het ook goed met iedereen. De meeste Gen-Zs zijn veel te dramatisch en maken overal problemen van. Gewoon streng blijven, zou ik zeggen.”*

De adviezen die jongeren formuleren aan de politiek weerspiegelen meer dan enkel hun zorgen over schermtijd of apps: ze gaan over eigenaarschap, vertrouwen, autonomie en toekomstvisie. Waar sommigen duidelijke grenzen en controlemaatregelen bepleiten, benadrukken anderen vooral educatie, nuance of zelfs een digitale terugtrekking. Wat uit alle antwoorden blijkt, is dat jongeren actief willen meedenken over beleid dat hun leefwereld raakt.

4. Conclusie

De digitale leefwereld is niet meer weg te denken uit de realiteit van vandaag. In deze bevraging lieten duizenden jongeren hun stem horen over hun digitale leefwereld. We verzamelden waardevolle inzichten van een diverse groep jongeren uit Vlaanderen, wat bijdraagt aan een rijk en veelzijdig beeld van hun digitale leefwereld. Hoewel de bevraging gebaseerd is op een vrijwillige steekproef, en dus niet statistisch representatief is voor alle Vlaamse jongeren, biedt het onderzoek een betekenisvolle inkijk in hun perspectieven. Bij de interpretatie van de resultaten moeten we rekening houden met de descriptieve aard van het onderzoek. De waargenomen verschillen tussen subgroepen zijn indicatief van aard en kunnen inspireren tot verdere verdieping, maar laten geen sluitende uitspraken toe over systematische of significante verschillen. De resultaten nodigen hoe dan ook uit tot reflectie en kunnen richtinggevend zijn voor beleid, praktijk en vervolgonderzoek.

Kinderrechten in een digitale wereld: kansen en uitdagingen

Dit onderzoek toont dat jongeren de digitale wereld actief gebruiken om rechten zoals participatie, ontspanning, cultuurbeleving en zelfexpressie in te vullen. Zo komt het recht op online samenzijn en ontspanning sterk naar voren: 94% gebruikt het internet om contact te houden met vrienden of familie, en 93% om te spelen en ontspannen.

Opvallend is dat jongeren die niet thuis wonen, zoals in pleeggezinnen of instellingen, iets minder gebruik maken van deze digitale communicatiemogelijkheden. Dit is paradoxaal, aangezien het internet voor deze groep kansen biedt om banden met broers, zussen of familie te onderhouden¹. Verder onderzoek is nodig om na te gaan of dit wijst op structurele drempels zoals beperkte toegang.

Iets minder dan de helft van de jongeren gebruikt de digitale wereld om hun mening te delen (43%) of te experimenteren met hun identiteit (39%). Tegelijk zien we dat bepaalde groepen, jongeren met een functiebeperking of migratieachtergrond, dit net iets vaker doen. Zo geeft 50% van de jongeren met migratieachtergrond aan hun mening online te delen tegenover 40% zonder migratieachtergrond. Onder jongeren met een functiebeperking gebruikt 43% de online wereld om te experimenteren met wie ze zijn tegenover 37% zonder functiebeperking. Deze cijfers kunnen een uiting zijn van het *actorschap*: jongeren gebruiken de digitale ruimte als platform om zich uit te drukken, zichzelf te vormen en zich te positioneren binnen de samenleving. Voor jongeren die vaker geconfronteerd worden met uitsluiting of discriminatie kan de digitale wereld dienen als veilige(re) omgeving om gehoord en gezien te worden of zichzelf te zijn. Dit linkt mogelijk aan eerder onderzoek dat aantoonde dat jongeren die vaker gediscrimineerd worden ook over grotere digitale vaardigheden beschikken dan groepen die minder of geen discriminatie ervaren².

Het verschil in online religieus of levensbeschouwelijk leren tussen jongeren met (56%) en zonder (30%) migratieachtergrond toont aan dat de digitale wereld ook een bron is van levensbeschouwelijke vorming. Dit onderstreept dat digitale media voor bepaalde jongeren bijdragen tot de ontwikkeling van identiteit, zingeving en wereldbeeld.

Wat toegang tot middelen en internet betreft zien we dat 94% van de jongeren meestal een computer of laptop kan gebruiken als dat nodig is. Wat een internetverbinding betreft ligt dit wat lager, 74% kan meestal gebruik maken van een goede internetverbinding als dat nodig is. Voor 21% is dit soms. Wanneer we deze gegevens uitsplitsen naar de woonvormen van jongeren zien we wel dat de toegankelijkheid van computer of laptop en een goede internetverbinding lager ligt voor jongeren die in een groep wonen (internaat, instelling, jeugdhulpvoorziening, ...) (81% voor een computer/laptop en 59% voor een internetverbinding). Ook in de open antwoorden zien we dat toegankelijkheid niet voor alle jongeren een evidentie is. Enerzijds zien we dat enkele jongeren vragen naar eenvoudigere technologie of apps die makkelijker te gebruiken zijn. Anderzijds zien we ook hier dat toegang tot toestellen (laptop of gsm) of een goede internetverbinding niet voor alle jongeren vanzelfsprekend is.

¹ Kinderrechten.nl (z.j.). *General Comment nr. 25: Over de rechten van het kind in relatie tot de digitale wereld*. Geraadpleegd op 25 juni 2025, van <https://www.kinderrechten.nl/general-comment-nr-25-over-de-rechten-van-het-kind-in-relatie-tot-de-digitale-wereld/>

² De Coninck, D., Vissenberg, J., Joris, W., & d'Haenens, L. (2023). Perceived discrimination and digital inequalities among children and young people: Studying the multidimensional concepts of digital skills and digital knowledge. *Information, Communication & Society*, 27(2), 350-367. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2023.2205508>

Tegelijk zien we dat het inzetten op bescherming belangrijk blijft. Het recht op privacy blijkt het vaakst onder druk te staan: 30% van de jongeren geeft aan dat ouders (bijna) nooit toestemming vragen om foto's of video's van hen online te plaatsen. Dit sluit aan bij bredere zorgen omtrent 'sharenting' en het spanningsveld tussen ouderlijke vrijheid en kinderrechten³. Verder zien we dat de meerderheid van de jongeren meestal online weerbaar is, maar dat er tegelijkertijd een minderheid van jongeren is die aangeeft niet altijd te weten hoe ze hun account of profiel kunnen beschermen, de betrouwbaarheid van informatie kunnen beoordelen, on gepaste inhoud vermijden of geen druk te voelen online geld uit te geven.

In de antwoorden op open vragen zien we een grote vraag om duidelijke regels rond het gebruik van digitale media, zowel thuis als op school en via wetgeving. De roep om regels gaat vaak samen met zorgen over online veiligheid. Enkele jongeren pleiten zelfs voor leeftijdsgrenzen, strengere controle of sancties. Literatuur toont echter dat het verbieden van toegang tot de digitale wereld niet inherent de veiligheid verbetert, maar kinderen en jongeren juist eerder kan duwen in de richting van ongereguleerde, minder beschermende ruimtes⁴. Zo merken enkele jongeren op dat leeftijdsregels vaak makkelijk te omzeilen zijn. Zij pleiten eerder voor kindvriendelijke versies van apps, automatische veilige instellingen of betere moderatie door platforms om on gepaste inhoud te verwijderen. De visie dat digitale platformen een verantwoordelijkheid hebben omtrent de inhoud die beschikbaar is voor kinderen en jongeren ligt in het verlengde van de bevindingen uit het laatste Apenstaartjarenrapport⁵. Die oproep ligt ook in het verlengde van wat het VN-Kinderrechtencomité beschrijft: de digitale wereld moet toegankelijk én veilig zijn, zonder jongeren van het digitale domein uit te sluiten⁶.

Online welzijn: het spanningsveld tussen steun en druk

90% van de jongeren geeft aan dat ze dankzij het internet beter contact kunnen houden met vrienden en familie, ook als ze ver weg wonen. We zien op dit vlak geen verschillen tussen jongeren met en zonder migratieachtergrond. Daarnaast zegt 61% dat de digitale wereld hen helpt om interesses te delen en evenveel jongeren vinden via de online wereld makkelijker hun weg naar hulp. Minder dan de helft (42%) geeft aan dat sociale media en digitale tools een positieve invloed hebben op hun welbevinden. Jongeren met migratieachtergrond geven iets meer (25%) aan dat ze zich meer verbonden voelen met online communities dan met mensen in het echte leven in vergelijking met jongeren zonder migratieachtergrond (19%). De digitale wereld biedt dus zowel kansen als uitdagingen voor mentaal welzijn.

Jongeren met een functiebeperking lijken iets meer voordeel te halen uit de digitale wereld dan jongeren zonder functiebeperking. Ze geven iets vaker aan dat online communicatie hen helpt om gevoelens te uiten (52% vs. 45%) en dat apps helpen tegen stress (57% vs. 51%). Ook het gevoel diepere vriendschappen te hebben (49% vs. 45%), zich meer verbonden te voelen met online communities dan mensen in het echte leven (24% vs. 19%) en beter met anderen om te gaan via online gesprekken (39% vs. 35%) komt een beetje sterker naar voren bij deze groep. Het verschil in toegang tot online hulp is daarentegen te verwaarlozen (62% vs. 60%).

Zorgen over schermtijd en constante aanwezigheid

Ook al biedt de online wereld veel kansen aan jongeren, toch zijn veel jongeren zich bewust van de negatieve effecten van overmatig schermgebruik. Dit bevestigt eerdere cijfergegevens van de Digimeter, waarin 75% van de 18-24 jarigen aangeeft smartphone afhankelijk te zijn⁷. De grootste nood van de bevraagde jongeren situeert zich in het gebalanceerd omgaan met schermen. Ook al kennen jongeren heel wat trucs om schermtijd te beperken (zowel externe hulpmiddelen als apps en ouders als interne hulpmiddelen om zelfbeheersing te versterken), toch worstelen er ook heel wat met zelfcontrole. Jongeren zijn zich bewust van de impact van

³ Kenniscentrum Kinderrechten (KeKi) (2020). *Op zoek naar evenwicht bij sharenting: mensenrechten van ouder versus kind op het internet*. Geraadpleegd op 26 juni 2025, van <https://keki.be/nl/publicaties/artikel-tjk-op-zoek-naar-evenwicht-bij-sharenting-mensenrechten-van-ouder-versus-kind-op-het-internet#:~:text=Vele%20ouders%20verspreiden%20vandaag%20gegevens,en%20die%20van%20hun%20kinderen>

⁴ LSE Department of Media and Communications (z.j.). *EU Kids Online: Bans*. Geraadpleegd op 25 juni 2025, van <https://www.lse.ac.uk/media-and-communications/research/research-projects/eu-kids-online/bans>
Rahali, M., Kidron, B., & Livingstone, S. (2024). *Does the evidence support a school ban on smartphones?* LSE Media Blog. Geraadpleegd op 25 juni 2025, van <https://blogs.lse.ac.uk/medialse/2024/10/03/does-the-evidence-support-a-school-ban-on-smartphones>

⁵ Mediawijs en Mediaraven (2024). *De digitale leefwereld*

van kinderen en jongeren (p. 62). Geraadpleegd op 25 juni 2025, van <https://www.apenstaartjaren.be/>

⁶ Kinderrechten.nl (z.j.). *General Comment nr. 25: Over de rechten van het kind in relatie tot de digitale wereld*.

Geraadpleegd op 25 juni 2025, van <https://www.kinderrechten.nl/general-comment-nr-25-over-de-rechten-van-het-kind-in-relatie-tot-de-digitale-wereld/>

⁷ imec (z.j.). *Digimeter*. Geraadpleegd op 25 juni 2025, van <https://www.imec.be/nl/vlaamse-innovatiemotor/kennisuitwisseling/techmeters/digimeter>

schermgebruik op hun welzijn, maar voelen zich tegelijk verplicht om online beschikbaar te zijn of kunnen moeilijk weerstaan aan sociale media of games.

Behoeftte aan mediawijsheid: enthousiasme én terughoudendheid

Veel jongeren vragen in open antwoorden naar meer lessen over digitale media. Toch blijkt uit de cijfers dat de meerderheid weinig nood voelt aan extra mediavaardigheden, behalve voor creatieve toepassingen zoals video's bewerken (54%). Thema's als artificiële intelligentie (44%) en privacy (43%) scoren ook relatief hoog in vergelijking met andere thema's. Hoewel jongeren duidelijk een belangrijke rol zien weggelegd voor het onderwijs in mediawijsheid, ervaren ze hun leerkrachten op dit moment nauwelijks als een digitale hulplijn. Bij digitale vragen kloppen ze vooral aan bij vrienden (62%) en ouders of andere opvoeders (55%). Slechts 13% stapt hiervoor naar leerkrachten.

Uit de open vragen blijkt dat de behoeften sterk uiteenlopen. Sommige jongeren willen net meer basiskennis (zoals leren omgaan met een gsm of laptop). Voor deze jongeren is de technologie te complex, worden ze verward door vele updates of ervaren ze drempels bij het begrijpen hoe sommige apps werken. Anderen jongeren vragen net meer gespecialiseerde skills (zoals coderen of online beleggen). Een flexibel en gedifferentieerd aanbod is dus nodig.

Tussen onderwijsvormen zien we enkele verschillen op vlak van noden naar lessen rond digitale vaardigheden en mediawijsheid. Zo is de leernood iets hoger in het gewoon secundair onderwijs dan het buitengewoon secundair onderwijs. Ook zien we dat er in de 1^e graad A-stroom een grotere vraag is naar het aanleren van digitale vaardigheden dan de 1^e graad B-stroom. Wanneer we naar de 2^e en 3^e graad kijken in het gewoon secundair onderwijs zien we door de band genomen een iets hogere vraag in de doorstroomfinaliteit dan in de arbeidsmarkt of dubbele finaliteit. Dit kan zou erop kunnen wijzen dat bewustzijn en kritische reflectie over digitale vaardigheden sterker leeft bij jongeren die meer theoretisch gevormd worden. Even goed zou dit erop kunnen wijzen dat jongeren die een meer ervaringsgerichte opleiding volgen zich ook vaardiger voelen dan jongeren die eerder theoretisch gevormd worden.

In deze bevraging hebben we voornamelijk gepeild naar jongeren hun wensen naar meer kennis rond bepaalde digitale vaardigheden. Heel wat jongeren geven aan dat ze geen nood hebben aan extra lessen rond digitale vaardigheden. Maar hoewel veel jongeren over kennis en vaardigheden beschikken, toont onderzoek ook aan dat ze daar niet altijd naar handelen⁸. Mediawijsheid is meer dan kennis: het vergt motivatie, context en ondersteuning⁹.

Smartphoneverbod op scholen

Het smartphoneverbod leeft duidelijk onder jongeren. In enkele van de open vragen is dit één van de meest besproken thema's. Een meerderheid van de jongeren (64%) vindt het geplande smartphoneverbod op school geen goed idee. 61% vindt dat het verbod geen rekening houdt met de mening van jongeren, en 30% begrijpt zelfs niet waarom het ingevoerd wordt. Een vraag die strookt met het recht op participatie zoals beschreven in de Algemene Commentaar nr. 25. In de open antwoorden zien we dat jongeren zich door het verbod beperkt voelen in hun autonomie en het geen echte oplossing vinden voor digitale uitdagingen. Velen suggereren een gematigdere aanpak zoals gsm-gebruik tijdens pauzes of enkel een verbod tijdens lessen. Verschillende jongeren zien ook meer heil in mediawijsheid dan in restricties. Ze willen geen verbod op smartphones maar meer ondersteuning over hoe je veilig en slim met technologie omgaat. Het artikel 'Waar is de inspraak van jongeren?'¹⁰ stelt dat alle actoren betrokken hadden moeten worden bij het uitwerken van het beleid rond een smartphoneverbod. Volgens de auteurs moet er bovendien een onderscheid gemaakt worden: een verbod in de klas is niet hetzelfde als een verbod op de speelplaats. Een verbod voor leerlingen in het lager onderwijs is niet hetzelfde als een verbod in het secundair onderwijs.

Verder zien we in de open vragen dat jongeren ook over andere regels een mening hebben. Vele jongeren vinden dat er duidelijke regels of leeftijdsgrenzen moeten zijn, maar meningen verschillen over waar die dan precies moet liggen en of jongeren al dan niet gecontroleerd, gesanctioneerd of gesensibiliseerd moeten

⁸ UNICEF Nederland (2022). *UNICEF-essaybundel: Kinderrechten in de digitale wereld* (p. 57). Geraadpleegd op 25 juni 2025, van <https://www.unicef.nl/files/UNICEF-essaybundel-Kinderrechten-in-de-digitale-wereld.pdf>

⁹ UNICEF Nederland (2022). *UNICEF-essaybundel: Kinderrechten in de digitale wereld* (p. 62). Geraadpleegd op 25 juni 2025, van <https://www.unicef.nl/files/UNICEF-essaybundel-Kinderrechten-in-de-digitale-wereld.pdf>

¹⁰ Tondeur, J., & Vandermeersche, G. (2024). *Waar is de inspraak van jongeren?*. Vrije Universiteit Brussel (VUB). Geraadpleegd op 25 juni 2025, van <https://www.vub.be/nl/nieuws/waar-is-de-inspraak-van-jongeren>

worden. In toekomstige beleidsmaatregelen zal het dan ook belangrijk zijn voldoende rekening te houden met de stemmen van jongeren.

Wat de inschatting van de gevolgen van het verbod betreft denkt slechts 30% dat het verbod zal leiden tot beter contact met klasgenoten, en slechts 24% verwacht een betere sfeer op school. 57% vreest dat het moeilijker zal worden om vrienden of familie te contacteren tijdens schooluren. 46% verwacht zich vaker te vervelen.

Toch is er ook een minderheid die het verbod steunt, die minderheid is iets groter in het buitengewoon secundair onderwijs (25%) dan het gewoon onderwijs secundair onderwijs (21%). In de A-stroom van de eerste graad secundair onderwijs is 29% voorstander, tegenover 18% in de B-stroom. In de tweede en derde graad valt op dat vooral leerlingen in de doorstroomfinaliteit zich enigszins kunnen vinden in het verbod (20%), tegenover slechts 11% in de dubbele en arbeidsmarktfinaliteit. Deze cijfers weerspiegelen ook de stemmen van enkele jongeren die verlangen naar een wereld die minder digitaal is.

Slot

Dat de digitale wereld jongeren beroert en een grote impact heeft op hun leefwereld, spreekt uit de resultaten. Uit de bevraging blijkt dat jongeren zich zorgen maken over sommige onderwerpen, zoals schermtijd of mentaal welzijn. Uit de bevraging blijkt ook dat jongeren hun stem willen laten horen. Heel wat jongeren gaan niet akkoord met de manier waarop de politiek momenteel beslissingen neemt over de digitale leefwereld. Waar sommige jongeren duidelijke grenzen en controlemaatregelen bepleiten, benadrukken anderen vooral educatie, nuance of zelfs digitale terugtrekking. Kortom, jongeren willen mee kunnen nadenken en beslissen over beleid dat aan hun leefwereld raakt. En terecht, want daar hebben ze recht op. Op dit moment worden jongeren echter nog niet voldoende betrokken bij het beleid.

In 2024 koos de Vlaamse Jeugdraad drie nieuwe prioriteiten: gelijke kansen, digitale leefwereld en klimaat. Dit zijn de hoofdthema's waarmee de Vlaamse Jeugdraad de komende jaren aan de slag gaat. Per thema is er een werkgroep en elke werkgroep organiseert een bevraging. De resultaten van de bevraging ondersteunen het beleidswerk van de Vlaamse Jeugdraad in de komende periode. Dankzij de inzichten uit de bevraging kan de Vlaamse Jeugdraad hun beleidsadviezen en ander beleidswerk verder onderbouwen vanuit de stem van jongeren.